

Proč jsem K a t o l i k e m ?

—
Slovo k sprostému katoljku,
gafny
z w j r n y s w é p o č e t d á t i m ě l.

Od

Jana Valeriana Jirsska,

bohonluwečého doktorátu kandidata, wefegného přisejního arcibišup-
ského notara, a spoluzakladatele Dědictwí swateho Jana Nepomuckého
w Praze, faráře w Mlnicích.

Překladem Dědictwí Swatojanského.

Čtvrté rozmnožené wydání.

Cena 8 kr. na stříbre

W Praze, 1846.

W kni: arcibišupské knihtiskárně.

»Křestan ge može gmeno,
Katoľk. geť mē přigmenj.«

Swatý Pacian.

Milý a přijemný gi Bohu, ty sprostý křestane, gestliže Pánu Bohu swému wěrně slaužjš, a swatau wůli geho plnjš. Ty wjš, že Apóstol Páně, Duchem swatým nadchnutý, řekl: »Wjra že slyšsenj.« a) Nenj tebe také tagno, že sám ney-swětěgšj Pán a Spasitel náš prawil: »Blahoslaveni, kteřjž slyšj slowo Božj.« b) A protož nemařjš wlastnjm zpytowánjm, pátránjm a skaumánjm času; ne-
hlaubáš krátkým rozumem swým we swatých tagemstwjch, kteráž, gať maudrý Sirach prawj, »nad twúg smysl gsau postawena«, c) a nepřewracugeš pjsma k swému wlastnjmu zahynutj« d); nobřž š celým srdcem odewzdawáš se cirkwi swaté, a š celau duffj wěřjš, což ona tobě wěřiti welj.

Týmž způsobem maudře sobě počjnáš, a Dobře činjš; neboť se Držjš cirkwe, kteráž tebe oklamati nemůže, gelikož gest, gať giž geden ž ney-staršjch učitelů cirkewnjch řekl, »pramen a studnice prawdy, a sjdlo a přjbytel wjry.« e) Držjš se cirkwe, kteráž gest neomylnau učitelkynj a promoditelkynj twau do

---

a) Řim. 10, 17. b) Łuf. 11, 28. c) Eklesjastik. 3, 25.
d) 2. Petr. 3, 16. e) Lactant. de wera sapientia lib. 4. c. 30.

života věčného, kteráž gest dle slova apoštola svatého Pavla »domem Božím, sloupem a utvořením pravdy.« a) Drž se církve, s kteráž gest Pán Ježíš dle svého vlastního příslibení po osvědčení dny až do skonání světa b), a na kteráž směřují tato slova Syna Božího: »A já prositi budu Otce, a jiného učitele a učitele dá vám, aby s vámi zůstal na věky. Ten učitel, Duch svatý, kteréhož posle Otec ve gměnu mém, vás naučí všem věcem, a připomene vám všechno, cožkoli budu mluvit vám.« c) Posléz drž se té církve, kteráž Pán a Spasitel tvůg na skále rozdělal, a o nižto gest předpověděl: »že brány pekelné jí nepřemohou.« d)

Nicméně gš ty, milý křesťane katolický, živ mezi lidmi, genž s tebou přičinou náboženství stegně nejsmejšlegj. Gš živ mezi lidmi, kterjž mnohdykrát leccos proti tvé svaté wjře namjtagj. Gš živ mezi lidmi, kterjž se wybrausšeným rozumem honošj, a o pšsmě, o wjře, o církwi Kristowě tak mnoho nepravého a kludného mluwj a roztrusujj, »že by w blud uwedeni byli, by možné bylo, také wywolenj.« e) Příhodno tedy a slusšno gest, byš, nemage ani času ani potřebného rozdělání wnhledáwati učených a hlubokých důwodů k bránění

---

a) 1. Tim. 3, 15. b) Mat. 28, 20. c) Jan 14, 16 a 26. d) Mat. 16, 13. e) Mat. 24, 24.

wjry swé, aspoň sprostym, pochopným a hlavě twé snadným způsobem uměl Boží pravdy hágit, a počet z wjry swé dáwati. Žid hági wjry swé; podobně bratr twůg křesťanský, ale žalostným osudem od tebe wěrau oddělený, zastává učenj swého helwetského anebo auřsburgského wznánj. A toliko ty, prawowěrný křesťane katolický, bysi neměl uměti počet z wjry swé dáti? Toliko ty bysi neměl wěděti, proč gsi katoljkem? — Máš wjru wšech nejlepšj a nejswětěgšj; a ty sám gediný bysi neznal gegj nestihlau cenu, blahodatnost a spasitelnost? Neměl bysi býti s to, wšelikým sdchnutalým řečem odbogných, gináče smensšlegjicjch lidj statně odolati? Neměl bysi býti s to, prawé Boží wjry swé proti rozličným nepravým, ze zwrcených a posetilých hlav posšlým námjtkám obhágit. Uč se tedy, gať hágit máš wjry swé, pozney gegj prawdowost, bezpečnost a spasitelnost, a tážán gsa, proč gsi katoljkem, odpowěz:

I.

Čsem proto katoljkem, poněwadž mne katolická wjra lepšjim a swětěgšjim může učiniti, než kterákoli giná wjra.

1. Katolická wjra giž proto může mne lepšjim a swětěgšjim učiniti, poněwadž w ni naležám wjce prostředků, než w každé giné, gaťbnch náklonnost k hřessenj žkrotil, uduřil a w uzdu pogal.

Katolická wjra wssemi obhyčej, wssi silau wálčj a boguge proti hřjchu a nepravosti. Ona wjce než každá giná wjra od hřjchu odwozuge, a náchnlost k zlému duffj.

To se zegmána stáwá swatau zpowěd j, kdezto potřebj gest, by člowěk peroný w sobě zbudil úmysl, že nechce wjce hřessiti, nobrž že hotow gest, opravdu se polepsiti. Mnozj zagisté tmj od hřjchu odwedeni a odstrasseni býwagi, že swé hřjchy wědomě a zúmyslně spáchané w zpowědi zcela, podle gich počtu i okolnostj a wssch přjležitostj wnětati, za ně uloženu pokutu podniknauti, odcizené wěci wrátiti, a učiněné bližnjmu škody naprawiti musj. Gíž přemnozi byli saukromnj zpowědi k lepšjmu žiwotu přiwedeni, a od wěčné zlázn a záhubn oswobozeni. To, chtě nechťe, dospědčil sám geden protestantský doktor a učitel, gménem Planck, an před nedlaubým časem w gedné knize swé takto napsal: »Nikdo nemůže těch tisíců lidj sečjsti, genž toliko tmto zřjzenjm byli zachowáni, ku prawému sebe poznánj přiwedeni, a od kfrage propasti odtazeni, na kterémž gsau gíž stáli.« a)

To se děge tolikéz i tmj učenjm, že gest očistec, a že za hřjchy swé sprawedlnosti Boží aneb zde w tomto žiwotě aneb po smrti doštininiti musjme. Neboť wjra katolická učj, že by

a) Planck's Schriften 10.

třeba Bůh byl člověku odpustil winu a pokutu věčnou, neodpauští předce vzděny časných spolu trestů; nobrž že takové gestě zde neb na onom světě na hříšnější vzkládá, by gednáf sice nekonečné milosrdenstwj své w gasném světě ukázal: gednáf zase, pomjgegij — časnau pokušau člověka kárage, spravedlnost swau obgewil. A wssaf práwě toto pomněnj welice dušj wsselikh podnět a wssedku náklonnost k zlému. Neboť wj-li člověk, že očistec gest, horliwěgšij činj pokánj, a netoliko hříchů smrtelných se pilně a bedliwě waruge, nobrž i malých a wssednjch, pro kterěz by se do očistce dostati mohl. Podobně to učenj, že člověk neugde trestů časných, by mu třeba byl Bůh wssedky hřichy odpustil, mocně k tomu připuzuge člověka, by záhy Boží spravedlnosti učinil zadost, a ty zaslaužené tresty dobrými skutky, postem, almužnau, modlitbau, a sečkoliwěk gest, wyplatil.

To se děge i tjm katolickým učenjm, že gediny hřich smrtelný, nebyl-li zde pokánjm smazán a šhlazen, člověka může wěčně zatratiti, a že k odpustěnj hříchů toliko wjra sama, bez dobrých skutků a naprawenj žiwota, nic neprospjwá.

Poslěz wjra katolická neučj, gakož učili a učj oddělenj bratři protestantsstj, že gšili od Boha předřizen a wmwolen, zatracen nebudeš, byš činił, co činił, anebo gšili w poswěcugij milosti Boží postawen, že gj ztratiti nemůžeš. Nic takowého prawjm, cožby mohlo člověka w slepé a hříšné důwěře potwrditi, wjra ka-

tolická neučí; no brž ona spíše bážeň Boží w člověku rozmáhá, an mu žádné nedává gistoty, že spasen bude, pakli s udělenau sobě milostj wěrně nepracuje, sám nad sebou nebdj, a wšelikého hřichu newaruge se.

A protož zkuffenostj gest potvrzeno, že wšickni ti, gessťo se wěrau katolickau wěrně řidj a spravugj, welikau péči a starost magj o napravwenj žiwota swého, a že duchem newraucněgšj kagicnosti býwagj opogeni, kdžž z křehkosti lidské do hřichu něgakého byli gsau upadli.

2. Katolická wjra i proto může mne lepššim a swětěgššim učiniti, poněwadž w nj naležám wjce prostředků, než w kterékoli jiné wjře, k činěnj dobrých skutků, ku křesťanské dokonalosti a mrawnj do- brotě; wúbec wjce prostředků ku po- swěcenj swému.

Cíl a záměr nasseho pozemského putowánj na tom gest postawen, abychom se, dokudž nám smrtelným lidem gest možno, k Bohu přiblížili, to gest, gemu poněkud se podobnými stali. Pro- tož dj wěčná prawda: »Budtež dokonalj, jakož i Otec váš nebeský dokonalý gest.« a) A wšak toho nám nelze jinak do- sáhnauti, leč činme-li se podobněgššimi Pánu a Spasiteli nassemu, Kristu Jezissi, kterýž gsa Bohem i člověkem w gedné osobě, nám w ži- wotě swém přjklad newyššj lidské dokonalosti

a mravní dobroty vystavil. Potřebj nám tedy, bychom veškeren život svůj cele spravovali tím příkladem, kterýmž nám pozůstavil. A prostředky k tomu, gať bychom se k geho vysoké a vznesené svatosti mohli přiblížiti, podává nám ta svatá wjra, kterauž On sám s nebe na zemi přinesl, zde sstjpil, a swatoswatau křwj swau zpečetil. Protož také mezi tolikerými sobě odporujícími wěrami, kteréž se křesťanské nazývají, newyhnutelně ta musí býti nenylepsší, we kteréžto se newětší hognost a dostatek těchto prostředků nacházej, gať bychom se k Bohu wíce přiblížili, a Pánu a Spasiteli swému podobnějsími učinili. Gíž ale wěrau takowau gest wjra katolická.

Wjra katolická, považujeme-li jí, gať sama gest o sobě, dogista gest wěrau swrchowaně swatau a wýbornau. Gegj učenj s tím, což učj zdrawý lid ský rozum, překrásně se stornává; aneb pokudž tagemno gest, aspoň nic rozumu odporného se při něm nenacházej. Už posawáde nířdo nedokázal a na wěky nedokáže, že by to, což katolijf wěřj, bylo proti zdrawému rozumu. Byli řice possetilj, přewrhli lidé, genž katolickau wjru winili z toho i onoho; ale wšak ti a tacj sami prwé své bludné smysly w nj wnesli, a jí přewrhli a zanečiřtili, by jí pať wolně tupiti a zlehčowati mohli.

Povážujeme-li ale wjru katolickau wzhledem na jiné wjry, to gest, stornáme-li jí s jinými wěrami, není možná, bychom zřegně nepoznali,

že gest lepšij, úplněgšij a swětěgšij nad wšedň giné. Neb co giné wjry Dobrého, wzdělawatel: ného a spawitelného magi, máš ona také: a wšak ona má nad to wšse i mnoho spawitelného, čehož nekatoljci nemagj.

Žádná wjra nemá úplněgšijho zgewenj Božijho, a pilněgi a bedliwěgi gjm se nesprawuge, než wjra katolická. Žádná wjra taš úplně a dofonale neučj zákonu Božjmu, gačo wjra katolická. Ona naléhá netoliko na to, bychom přikázanj Božjch ostrjhalj; nýbrž předkládá nám i ewangelické radny, a schwaluge nám dobro: wolnau chudobu, čistotu a poslussenstwj. Ona wáží wjru Božj z dwogj čisté a nezkalené studánky: anš bratřj nekatoljci z gedné toliko čerpagj, a i tu často zformucugj Ona učj, že swět tento š onjm swětem tam nad hwězdami w nen: perwěgšijm gest spogenj, a že my, gessho gšme posud zde, a ti, gessho náš giž na wěčnost pře: dessli, gšme wespoleš rodina gedna, genž sobě wzágemně pomáhati máme. Wjra katolická učj, že i giných lidj zásluhj a modlitby š nassemu dobrému prospjwagj, že blahoslawenj nebesštané za náš gessšé posud na zemi putugj, a nábožnj na zemi pozústalj bratřj nassj za náš giž mrtwé se modlj, orodugj a přimlawagj u Boha, a že tyto prošby a přjmluwj, gaš starý i nowý zákon došwědčuge a), u Boha platny gšau. Wjra katolická učj, že manželstwj ge nerozluči:

---

a) Job. 12, 12. 2. Machab. 15. Jak. 5, 16. Zgew. 5, 8.

telné, čím se tento staro daleko světějším stává a vychovávaní dítě lepší a nábožnější. Dale velí Kristus Pán, bychom se zapjrali a přemáhali. A vssal wjra katolická postem we dne nás právě k mrtwenj těla a přemáhání sebe.

Žádná wjra nemá také tolik posvěcujících prostředků a takých drahých a vzácných darů a pokladů milosti Boží, jako wjra katolická. Dna učí, že sedm gest swátosti, z nichžto se člověku co Naamanowi ze sedmerého w Jordaně obmytí wsseliká milost k životu wěčnému potřebna prýstí. Z plnosti sobě swěřených pokladů uděluje cirkew katolická člověku wssech prostředků k geho posvěcení. Dna se ho hned w geho kolébce mateřsky ujmá, a neopausstí ho ani při temných branách smrti. Po celý čas geho života stoji mu co lastawá, pečlivá matka a prowoditelkyně po boku, w každé životu potřebě a bždě přinášegje mu radu aneb pomoc negakau. A k tem swatým odwjrá mu dwěře do života duchownjho. Bírnowáním ho slij, a we wjře utwzuge. Swátostj swatého pokánj od duchownjch neduhů ho uzdravuge. Pokrmem nebeským geho nesmrtelnau dussi-krmj a slij k životu wěčnému. Swatým pomazáním w čas nebezpečné nemoci polehčenj na dussi, a mnohdykráté i zhogenj a uzdrawenj těla mu zgednává. Swěcením kněžstwa uděluje mu řádně powolaných a zplnomocněných duchownjch wůdců a rozdawaců tagemstwj Božjch; a posléz aby toho předule-

tého stavu, gegž Bůh k rozmnoženj pokolenj lid-
ského ustanovil, totiž stavu manželského,
těžké a swaté powinnosti mohl dobře wykonati,
požehnanj a poswęcugjci milosti mu uděluje.

Enhle nenj-li zde hognost a plnost wšech
těch prostředků, gať bych se lepššim a swětěgššim
státi, Pánu Bohu wěrněgi slaužiti, wjry Kri-
stowj a swatých geho příkázanj snadněgi oštrj-
bari, bog dobrý wybogowati mohl? Wšše, čehož
k swému osprawedlněnj a poswęceni potřebugi,
nalézám zde. Abych proti wšsem wnitřnjm i ze-
wnitřnjm pokussenjm, proti wšsem nepřátelům
spaseni swého posilněn a ozbrogen byl, abych we
wjke Kristowě nepohnutým setrowal, a podlé nj
také žiw byl, uděluje se mi hogná milost Boží
w swátosti swatého biřmowánj. a) Gestli gsem
dussi swau hřjchu sřwornami pokálel a zanečistil,
gestli gsem se hřjchy swými o milost Boží při-
prawil, mohu obmyt a očistěn býti w kaupeli
swátosti swatého pokánj, sřze kterauž odpu-
stěnj hřjchů a ztracené milosti Boží zase na-
byti mohu. b) Možno-li, by která giná wjra
k lepššimu a swětěgššimu životu mne wedla,
nežli ta, kteráž, hcili w staw manželský wstau-
piti, mé manželské lásčy poswęcuge; a mně
s nebe milost a požehnanj a pomoc přináššj,
bych těžké a swaté powinnosti toho stavu ko-
nati, a wšechy geho těžkosti a nesnáze trpělivě
snáššeti mohl? Možno-li, by která giná wjra

---

a) Skut. Apóst. 8, 15 – 17. b) Jan 20, 23.

lepším a světejším mne činila, nežli ta, kteráž, pakli jsem sobě umjnil pro království nebeské w panictví setrwati a), bych tak nerozdělen a bez pečování slaužil Bohu b), naděgi mau w nestihlau milost a pomoc Boží rozmnožuge, že nad sju swau poťauššjn nebudu; nobřž, že milost Boží mne slabého učinj silna, nezdrželiwého učinj zdrželiwa, nečistého učinj čista? Možno-li, bych w giné které cirkwi anebo wjře tak byl posvěcen, gako zde, kdežto s Bohem, Pánem a Spasitelem swým pewně býwám spogen, w něho wstřpen, a k němu přiwtělen, požiwage ho s božstwjm i člowěčenstwjm, s tělem i křwí geho pod způsobau chleba? »Nad tyto hody nic nenj w začněgšjho«, prawj swatý otec Tomáš Aquinský. c) Chléb tento angelský gest dle učenj swatých Dtců »prawj pokrm dusse, záwdawek života wěčného, rukogemstwj nassj nesmrtelnosti, a prawé božské lékařstwj proti smrti dusse. »D tomto chlébu angelském řekl sám Syn Boží: »Bude-li kdo gisti chléb tento, žiw bude na wěky.« d) U tohoto nebeského pokrmu, tohoto božského lékařstwj proti smrti dusse nemohu nikde ginde nagjt, leč w cirkwi katolické, we kteréžto se řádně powolanj, Božjm plnomocenstwjm obdařenj rozdawací tagemstwj Božjch nacházegj, gimžto toliko dán byl ten swatý rozkaz: »To

---

a) Mat. 19, 12. b) 1. Kor. 7, 32—34. c) Brev. rom. festo Corp. Christi. d) Jan 6, 51.

činite na mau památku.« a) A co mám říci o tom oltáři, »z kteréhož nemáj moci gísti, kteříž stánu slaužj?« b) Co o té předústogné a nenswětěgssj oběti, kteráž toliko w cirkwi katolické se na wěchnau, wždy trwagjci památku smrti a umučenj Páně obětuge? D! může-li co swětěgssjho, welebněgssjho a Bohu milegssjho pomyslěno býti nad tuto předrahau obět, kteráž se den co den na oltářich swatě cirkwe katolické sřze ruce kněžské koná? Není tato nenswětěgssj obět newywázným pramenem a zřidlem, z něhož se milost Boží ustawičně průsstj, a z něhož na mne wšedko požehnánj Boží a poswěcenj dochájj? Není-li to obět ta, we kteréž se sám Syn Boží swému Dci nebeskému obětuge? Není-li to obět ta, kteráž se Bohu, gať giž dáwno prorok Malachiáš z wnutřnutj Božjho předpowědel, na každém místě a w každém čase má obětowati? c) Obět tato wšedny slůžby, wšedny chwalozpěwny angelů a swatých přewyssuge. Při oběti této sřstupuge sám Syn Boží s nebe dolů na oltář swatý, a zde sobě stánek twóřj, aby zgemeno bylo, že »rozkóš geho gest, býti s syny lidskými.« d) Nefrwawá obět tato gest gáždrem, korunau a sláwau wssj úcty a prawé slůžby Boží; neboť sřze ni býwá Bůh newywjce počtěn, oslawen a zweleben, a sřze ni owoce frwawé oběti Páně w newětssj hognosti

---

a) Luk. 22, 19. b) Žid. 13, 10. c) Malach. 1, 11. d) Píjil. 8.

k lidem dochází. Kde ginde bych tedy takých
 milostj, takých prostředků ku posvěcenj swému
 najti mohl, gafo w cirkwi katolické? Chci-li
 památku přehořké smrti Páně slawiti; chci-li se
 aučastným státi těch nestibných zásluh a milostj,
 kterýchž Pán Ježš swau smrtj na kříži lidem
 byl wyzískal; chci-li se gich aučastným státi
 tauže měrau, gafobnch byl tehďáz na hoře Kal-
 warské s Marij, matkau geho, pod křížem stál;
 chci-li Pánu Bohu nymilegšj službu wykonati,
 za obdržená dobrodinj se poděkowati, a nových
 milostj sobě od něho wyprositi: gest mi toliko
 potřebj, bych do chrámu katolického wtročil,
 kdežto prawý, řádný a zplnomocněný služebnjf
 Kristůw den co den činj, což wiělený syn Božj
 při poslednj wečeři gest činil. A protož dobře
 řekl swatý Zrenéus, učedlnj swatého Polnkarpa,
 genž byl zase učedlnjem miláčka Páně swatého
 Jana, an tato slowa napsal: »Kristus nás
 naučil nové oběti nového zákona,
 kterauž cirkew swatá od Aposstolů
 přigala, a po wšsem swětě Pánu Bohu
 obětuge.« a) Dobře řekl i swatý Řehoř Na-
 zianský, otec a učitel cirkewnj z prwnjch cirkwe
 časů: »Obětowanjm nekrawové oběti
 křesťanské dusse Božstwj a umučenj
 Kristowa aučastny býwagj učiněny.« b)

A kdž se smrt giž bližj, w té hrozně a
 meliké hodině. kdž se člověk s tjmto swětem

---

a) Lib. 4. c. 32. b) In orat. 1. in Julian.

má rozlautiti, a na věčnost odebrati, nedokážeme-li i tu svatá wjra katolická swau blahoděnnau mocj a swým blahoděgným učenjm, že nejlepší a nejsvětější gest wěrau? Zdáli již tisícové a millionové umjrajících lidí newyznali a toho na sobě nezkusili, že dobré gest, žiwu býti w cirkwi katolické, že dobré gest, i umříti w cirkwi katolické? Z w této nepřeslednější době poskntuge wjra katolická člověku hogné prostředky, gakby byl posvěcen. Nebo sotwý že ho Bůh těžkau nemocj nawšstjwil, hned posílá k němu služebnjka swého, by ho k wyznání hříchůw, k ljtosti, pokore a důvěře wzbudil; by se nad njm modlil, ho rozhřěsil, poswátným olegem ho pomazal, s Bohem i s lidmi smjřil, ku poslednjmu bogi posílnil, wšech zlých účinků hřichu zprostil, a mocnau milostj Božj k odpjranj útokům a pokussenjm dábelstjým ozbrogil. Z muželi tedy která giná wjra strach smrti wjce zmjrniti, člověka na tu důležitau cestu do wěčnosti wjce posílнити, a lépe ho připrawiti, nežli swatá wjra katolická, kteráž mu k tomu poslednjmu geho bogi tak nestihlé a mnohé milosti přináší? A protož se gestě nihdý nestalo, aby katoljř na smrtelné posteli, chtěge mysl swau upokogiti, aneb srdce swoge poiěssiti, aneb swé spasenj lépe obstarati, byl kdý žádal, katolickáu wjru opustiti, a nekatoljkem se státi. Mámeť ale na opak mnoho přjkladů, že nekatoljci w hodinu přibližujcj se smrti, při spatřenj tmawých bran

wěčnosti, na smrtelné posteli žádali sobě býti přivtěleni ku katolické církvi, a že chtěli co katoljci umřjti.

Hle, tať hogné pramenný pokoge, útěchy, důvěry a posily tekau w církvi katolické. Takowé poklady darů a milostj Božjch gsau w této nebeské wjře složeny. Z tolika zdrojů prýstj se zde milost, kteraužto člověk obmyt, ospravedlněn, posílněn, a posvěcen, lepššim, swětěgššim i blaženěgššim učiněn býti může. Zde gest sedm newynwážných studnic milostj Božj. Zde sedm swátostj, an ginde se toliko dvě přigjmagj, a žel budiž Bohu, gestě ne úplně a cele, gelikož gedna z těch swatých studnic, totiž wečeře Páně, rumem byla zasypána. Poněwadž totiž gedni z oddělených bratřj prawj: »To bude mé tělo«, a druzj: »To wyznamenává mé tělo«, tau přjčinau sami tyto swaté zdroge milostj Božj wyprázdnilj, an gim sily, žiwota a účinnosti gsau odgali. Gednjm nenj ta newswětěgššj swátost nic giněho, než pauhý chléb, pauhé znamenj, pauhé podobensťwj. Druzj ale uwazugj moc a účinnost gegj toliko na kratinkau dobu poživánj. A wssak co by gim platno bylo, by i wssedch sedm swátostj přigjmati chtěli w úplné celosti? Nemagj ani biskupů ani kněžj řadných, zplnomocněných, a w nevětržené poslaupnosti od swatých Aposstolů pocházegjich, a protož nemagj prawých rozdarůwaců těch tagemšťwj Božjch, a platně a šužitkem, kromě křtu swatěho, gidu užjwati nemohau.

Tato důležitá příčina již mnohého pohnula, by se do lůna svaté církve katolické navrátil.

Mimo sedm svátostí, z kterýchž se člověku jako ze sedmi pramenů očistění, ospravedlnění a posvěcení přýští, máť mjra katolická gessť také walný počet rozličných pobožných řádů, posvátných obyčejů a církewnjch služebností, genž mjru, lásku, důvěrnost, pokoru a wděčnost k Bohu, jakož i jiné spasitelné ciny w srdci wzbužugi a obžiwugi. Sakau ku příkladu welebnosti, důstognosti a wznessenosti wyniká w církwi katolické weškerá služba Boží? Etj:li se kde ginde Bůh welebněgi, a dostogněgi, nežli zde? Sak wýznamné a wzdělawatelné gsau wšechny pobožné řady a církewnj služby? Kdo wj, cobn gednakaždá takowáž: o církewnj ceremonie wlastně znamenala, gistě poznáwá wzdělawatel: nau moc gegi, a bñwá swatým ohněm rozjet a oblažen, kdýkoli katolickým službám Božim přítomen gest. Katolická církew wěděla dobře, že člověk není pauhý duch, nobrž že gest stwo: řenjm tělesným smysly obdařeným, a že tudy k powažowánj nebeských a božských wěcj giným způsobem se nemůže wznesti, leč pomocj a prostředkem zewnitřnjch smyslů a widitelných znamenj, gimiž wšeliké poznánj do dusse wdázi. Tau příčinau službu Boží tak zřjčila, aby se i smyslů člověka dotýkala, a tudy nábožná myšlenj a hnutj w něm wzbužena byla. A to omšsem mohla učiniti, poněwadž k tomu neto: lilo od Pána a místra swého, Syna Božjho,

plnau moci byla obdařena; nobrž i proto, poněwadž písmo swaté wsecko schwaluge, což samo w sobě gest dobrého a spasitelného. Nad to wšse byla k tomu wedena i příkladem samého Pána Jezisse. Nebo Pán Jezis, genž lidskou přirozenost dobře znal a wěděl, že takowj tělesných smyslů se dotýkajciji činowé dussi pronikajj, srdce k Bohu mocně pozdwiuhugi, a k horliwěgšj nábožnosti člowěka wzbuditi mohau, nezawrhowal gich, nébrž sám gich užjwal. Wjme dozagista z písmá, galých ceremonij ten nenswětěgšj Pán při modlenj a), při uzdrawowánj nemocných b), při wzkrjsenj mrtwých lidj c), při udjlenj Ducha swatého a rozhřessujciji moci d) gest užjwal. A tak sobě i swatj geho Aposstolowé počjnali. Dni totiž gistých obradů při službě Božj užjwali, aby tak negen uctu Božj oslawili a zwelebili, nébrž také nábožnost wěřjcich zwýssili a rozhorlili. Tjnto příkladem wedená cirkew katolická se wšj možnau snažnostj o to pečowala, by služba Božj s tau sláwau konána byla, kteráž Bohu, nenwnššjmu nebe a země Pánu, přináležj. Protož welela, aby maljřstwj, řezbářstwj, hudebnj a každé jiné pěkné umění, ga'oz i lato, střjbro a wsecko, což drahého a wzácného gest, službám Božjim slaužilo. Bůh owšsem té sláwny nepotřebuge; ale nám lidem toho potřebj gest, aby se slawně a sluffně konaly služby

a) Mat. 26, 38. Mark. 14, 35. Luk. 22, 41. b) Luk. 4, 40. Jan 9, 6, Mark. 7, 33—34. c) Jan 11. d) Jan 20, 22.

Boží, ne tak jako něco obvyčejného a všedního, nýbrž s přislussnau slávau a uctivostj, aby srdce nasse tjm mocněgi swatým gahmšī úžasem progato bylo, a živěgi ctilo, že Bůh gest swrchowaně mocný a weleslawný Pán pánů, Král králů, a Stwořitel všeho swěta nestihlý a všemohaucj. To vše počjnagj giž welmi mnozi Protestanti nablížeti. Stěžugj a nařjkagj sobě, že chrámowé gegich gsau prázdni, a sami přjčinu toho kladau w tom, že tak vřjliš suché, chladné, gednoduché, galowé a nezagjmawé gsau gegich služby Boží. Za tau přjčinau giž i k tomu prohlížeti počjnagj, gahby swau službu Boží zwelebili a oslawili. A protož zrakj swoge obrazugj k pobožným řádům katolickým, a některé z nich přjgjmagj. Giž počjnagj křjžů i woskowých swojcj užjwati w chrámjch swých; giž w gedné zemi užjwagj wyššjím rozkazem cirkewnj knihy, we kteréz s malým rozdjilem se takměř celá mšse swatá a nasse lytanie nalezagj a); giž zde a onde newstupuge protestantský duchownj na kazatelnu we swětškém kabátě, nobrž w talaru a rochetě; giž zde a onde po stončeném kázanj dělá prote- stantský duchownj křjž nad lidem a t. d.

Z toho že všeho, což posud řečeno bylo, žregně wyswjtá, že katolická wjra bohatěgšj a úplněgšj gest, než všecky giné; a poněwadž mysl lidškau od hřjchu a neprawosti wjce od- wozuge, nežli každá giná wjra; a poněwadž i

---

a) Wjz kostelnj Agendu Beroljnškau.

ř činěnj Dobrých skutků ku křesťanské dokonalosti a ř mravnj Dobrotě wjce wzbuzege, ponauká a wede, než každá giná wjra; a poněwadž konečně w nj člowěk wjce prostředků ku poswěcenj swému nalezá, než w každé giné wjře, za těmito příčinami gestit to wjra nenspasitelněgšj, nelypšj a nenswětěgšj, gžto se žádná giná wjra blahočinnau mocj a účinnosti wyrownati nemůže.

A w skutku čistá, ussledytilá, swatá učiněna bhwá každá dusse, we kterěz se wjra katolická opravdu ugjmá. Toho gest důkazem zkussenost wssch časů. Katolická cirkew měla gest w každém wěku drahný počet těch a takowých, kterjž swatým swým žiwotem, prawau zbožnosti a swatosti se zde na zemi, co hwězdy na nebi, stkwěli. Katolická cirkew zplodila a odchowala wssedny ty, kterěz nynj křesťanský swět co domácj Božj a blahoslawené a oslawené nebesťtany w poctiwosti má. Katolická cirkew zplodila a odchowala ty swaté Dce, gegichžto učenost a žiwota swatost nynj swět obdivuge. Katolická cirkew zplodila a odchowala wssedny ty wěrné a nábožné dusse, wssedny ty oslawené milácky Božj, kterjž »wždycky mrtwenj Jezisso w ona těle swém nosili.« a) Katolická cirkew zplodila a wychowala ty nesčjslné zástupy wyznawačů a mučednjků Páně, kterjž se s celau dussj oddali službě Božj, i těla swá wydawssse Bohu za obět žiwau. Katolická cirkew zplo-

a) 2. Kor. 4, 10.

Díla a odchowala wšedny ty stwaucy zástupny čistých, newinných a swatých panen, kteréž pro lásku ku Kristu Jezyski, pro lásku wědnau lásky zemské a časné se odřekly. Katolická cirkew zplodila a odchowala wšedny ty weliké zástupny Swatých a Swětic Božich, kterýchž žádný přecjisti nemůže, »genž stoji před trúnem a před obliče gem Beránka, gsauce oblečení w bjlá raucha, a palmy w rukau gegich.« a)

Mezi těmi Swatými, kteréž cirkew katolická zplodila a odchowala, byli lidé urozenj a sprostj, bohatj a chudj, učnj a wšelikým uměnjm ozdobenj, i neumělj a newzdělanj. A není cnowsti, není zbožného smyslu, gehožto by příkladu swatá cirkew katolická w životě některého Swatého byla newystawila. Pro každnj staw, každé powolánj, každnj wěk, každé pohlawj, každau žiwota potřebu stawj swatá cirkew katolická nám před oči příklad nesčjslných dokonalých, wěrných a swatých ctitelů Božich. Ona mezi swými Swatými počítá swaté knězj, swaté manžety, swaté panny, swaté wdowy, swaté řemeslnjky, swaté rolnjky, swaté pány i swaté služebnjky, swaté wojny a t. d.

Tito pak rozmanitj příkladowé křesťanských cnowstj, kteréž swatá cirkew katolická na swých Swatých a Swěticich Božich wystawuge, b) nejen

a) Zgem. 7, 9.

b) Tu welice poslanj wydanj Žiwotů wšedch Swatých, které Dědictwj Swatojanické pro své spoluandy přichystawa. Pro rok 1845 wydanó bude prwnj čtwtletj, a gij se tišne.

k následování silně a mocně poukazuje, a k činění dobrého chuti a horlivosti přidává, no-
 brž i smrchovanou účinnost, blahotinnou moc
 a spasitelnost vjry katolické v živém světle uká-
 zují. A toť jest ovšem patrné a malavé zna-
 mení Ducha Božího a nepřesného a nepřesně-
 stího náboženství. Neboť nemůže ta vjra ne-
 pravá býti, kteráž lidskou mysl tak silně a mocně
 od země odtažuje, a k nebeským táhne věcem,
 kteráž takovou libost a chuť k vyšším věcem
 do srdce vstěpuje, kteráž v srdci k marnostem
 a rozkošem tohoto světa přilnulém tak mocné,
 tak podivné a zážračné působí proměny, a kte-
 ráž posléz člověka tak dobrým a svatým učí-
 niti může. A nechat se nikdo nedomnívá, že-
 by snad církev katolická toliko za prvotních časů
 svých tak blahotinně na audy své byla působila.
 V církvi katolické za všech i za těchto našich
 nepřesných časů živi gsau byli lidé, genžto
 nepřesným možné dokonalosti a dobroty lidské
 dosáhli, a od Boha mnohými divy a zážraky
 oslaweni byli. Co Luther v gedenáctém roce
 po založení své tak nazvané reformace vyznal
 a napsal, to by i dnes ještě, kdyby živ byl,
 musil říci: »My se přiznáváme, že v pa-
 pežství mnoho křesťanského dobrého,
 ano všechno dobré jest, a z něho na-
 nás přichází, totiž: pravdivé písmo
 svaté, pravý křest, pravdivá svátost
 oltářní, pravdivý kljče k odpuštění
 hříchů, pravdivý výkladové písmo

swatého, a pravdivý katechismus. Já pravím, že pod papežem pravé křesťanství jest, pravé gádro křesťanstva, mnoho dokonalých a swatých lidí. a) A podobné svědectví dal i Kalwin církvi katolické v gedné knize své. b)

Tázán gsa, proč gš katolíkem, odpowěz:

II.

Gsem proto katolíkem, poněwadž mne katolická wjra upokogeněgššim a blaženěgššim činj, než která koli giná wjra.

Katolická wjra dáwá mi wětššj gistotu, že neblaudjm, a že spasen budu, a tím owšsem stáwám se upokogeněgššim w mysli své a blaženěgššim w srdci swém. Neboť

1) katolická wjra jest nejstarššj, gest stíť to ta wjra, kteráuž sám Pán Jezžíš hlásal a štjpil zde na zemi.

Znám půwodce arianské, socinianské, protestantské a anglické wjry. Znám i ty lidi, genž zase protestantskau a anglickau wjru na weliké množstwj sekt roztrhali. Wědomo mi jest, že pauze lidského gsau počátku tyto wjry a sekty, pokudž se s katolickau wjrau nesrownáwagj. Mohu ukázati, kdy, na kterém místě, a ktrže toho gedna každá takowá wjra počátek swúg

a) Tom. 4. Jenen fol. 408. b) Lit

wzala, gať byla od lidj přigata, gaťe pohnutj w lidu způsobila, a gaťými prostředky se rozmohla a rozsšřřila. A wssak se dofonce žádného članku wjry katolicťe ukázati nemůže, o němžto by se w prawdě řjci mohlo, že od někoho z lidj w cirkwi byl uweđen. Neboť katolicťá wjra nemá žádného člověka za swého půwodce. Katolicťá wjra wzala swůg půwod z Boha, a protož taťe neodwozuge gména swého, gaťož to činj giné wjry, od toho neb onoho člověka. Katolicťá cirkew sahá swým učenjm i swým celým zřřzenjm upřjmo na Pána Jezjisse Krista a geho swatě Apowstoly. Ona byla zde prwé, než kterákoli giná křřstanská wjra; ona byla od samého Syna Božjho stjpena, od žádného giného newzawssj půwodu. A protož kdyby ti swatj Otcowé, kterjž s Apowstoly anebo brzo po nich gsau žjwi byli, zase na swět přissli, nehledali by ginde té swatě wěřjcyh Kristowých společnosti, gegjžto audy sami někdy gsau byli, leť toliko w té cirkwi, w kteréž wssedko plnomocenstwj Božj z Apowstolů na gegich řádne nástupnjky w nepřetržené poslaupnosti přesslo; w cirkwi té, kteréž počátek swůg od samého Pána Jezjisse, a ne od Luthera aneb Kalwina anebo krále Gindřicha VIII. dowozuge; w cirkwi té, w kteréž ie řetěz nepřetržené poslaupnosti řádne powolaných pastůřů od swatého apowstola Petra až na Řehoře XVI., od swatých Apowstolů až na wssedky za těchto nassich časů žjgjcj a cirkew Božj spravujcj biskupy spatruje,

a genž gest cirkew křesťanská katolická. Poněwadž ale gest prwnj, nenstaršj cirkwj; poněwadž od žádného člowěka, nobrž od samého Syna Božjho byla sstjpena: tau přjčinau takě wšsečny ty pokladny lásky a dobroty Božj, kteréž Pán Jezjš zde pozůstawil, a wšsečny ty dary a milosti, kteréž s nebe nadhwězdného sem dolů na zem přinesti ráčil, toliko gj, cirkwi katolické byly swěřeny a w nj složeny. Tau přjčinau wšsecko, což zde na zemi wtělený Syn Božj zřjdił a ustanowil, toliko pro ni, pro swatau swau cirkew katolickau zřjdił a ustanowil. Protož wšsecka ta drabá přisljbenj, kteráž Spasitel swěta swým milým učedlnjkům gest učinil toliko na cirkwi katolické se mohau naplniti. A protež takě Pána Jezjše Krista, celé, úplné a prawé geho učenj, prawé swátosti, prawdivé pjsmo, prawdivé geho wňkladny, prawau službu Božj, a tudy gistotu a bezpečnost wjrn, upokogenj myslj, a záwdawek a rukogemstwj wědného žiwota a spasenj toliko we wjře a cirkwi katolické nagjti lze. Nebot na ni toliko se mohau slyšseti tato slowa Páně: »U a), gá s wámi g sem po wšsečny dnny, až do skonánj swěta.« a) U o nj, genom o cirkwi katolické, platj tato slowa Spasitelowa: »Bránnj pekelné nepřemohau gj.« b)

Wšični, což k cirkwi katolické nenáležj, se od nj odtrhli, od nj oddělili, z nj wysli. A

---

a) Mat. 28, 20. b) Mat. 16, 18.

to proto, poněmadž »nebyli z nj.« Nebo kdnyby byli z nj, byli by zagisté zůstali s nj.« a) D těch a takových může se ale říci, což starý Tertulian předhodil bludařům věku svého, řka: »Co gste? Kdny a odkud gste přišli? Co děláte, negsauce moge děti na poljch mých? Gakým právem ty Marcione (Lutheře) dřjwj děláš w lese mém? Kdo ti Valentine (Kalwine) dowolil moge prameny odváděti? Gakým právem přesažugeš Apelleji (Gindřichu VIII.) moge meznjky? Moge gest to wšsecko. A wy ostatnj proč segete dle libosti na statcjch mých? Gáť gsem w drženj od starodáwna, mám práwo pewné a stálé od těch, kterýmž to wšsecko prvé přináleželo, gsem dědičkau Apostolů.« b) Tak mluwil Tertulian hned na počátku třetjho stoletj křestanského. Zdá se ale, že prorockým duchem wyobrazil také stoletj šestnácté, w kterémž Luther, Kalwin a Gindřich tu welikau roztržku w cirkwi Boží gsau učinili. Oni wzali z pořádku cirkwe biblj, wzali dvě swátosti, a odešli s tjm, by giné cirkwe, giné wjry založili, učinili tak, gakož ti, genžto w cizim lese dřjwj dělaj, by sobě dům ustawili. Oni tolikéž krautili a natahowali pjsma, by nepravá a bludná zdánj a domněnj swá ohradili a udůwodnili,

a) 1. Jan 2, 19. b) De praescript. Edit. Rigalt. f. 245

počínali sobě ne gináče, než gafo ti, genžto prameny odwozugj. Dni též članky wjry katolické přegináčili, na způsob těch, genžto meznjky přefazugj. Posléz až posud, nemagjce k tomu nižadného práwa, a negsauce k tomu od Boha ani posláni ani zplnomocnění, nezdrawá a přewrácená učenj swá na půdě katolické rozšiwagj, na způsob těch, kterjž segj, klidj a pasau na statech cizjch.

U těch u wšech nenagdu tedy těch pokladů nestončené lásky a dobroty, kteréž Pán Jezjš s nebe na zem přiněsti ráčil; nobrž nagjti ge mohu toliko w té cjrkwí, kteráž gest prwnj a nenstaršj, kteráž gest od samého Syna Božjho sstjpena, kteráž na základu apostolském, na Petru o na něgaké stále gest rozdělána, a kteráž před elým swětem sluge cjrkwí katolická. W této oliko cjrkwí mohu auplného upokogenj myslj nagjti; mohu zcela bezpečn a ugistěn býti wěrau swau; mohu gistoty nabýti, že w mráctách a temnostech bludu a newěry netápám; mohu též daufati, že spasen budu; neboť toliko cjrkwí katolická »gest w drženj od starodáwna«; toliko cjrkwí katolická »má pewné a stále práwo«, přisljbenj Božj a stráž nebeskau, a genom ona »gest dědičkau swatých Apostolů.« Tau přjčinau, co druhdy prawil cjrkwenj otec a učitel, swatý Augustin, to i gá prawjm: »Mnohé gsau wěci, kteréž mne w lůnu cjrkwí katolické stussně a sprawedliwě zdržugj. Zdržuge mne

při ni jednoswornost a jednostegný smysl wšech národůw, gegi úřad a moc. Dna se diwy a zážrahy počala, w naděgi se zachowává, láskou se rozmáhá, starobylostj a ustawičnosťj se utwružuge. « a)

2) Katolická cirkew proto mi dáwa wětšji gístotu, že neblaudjm, a že spasen budu, než každá giná wjra, poněwadž gest neomylnau učitelkynj Božji prawdy.

Pán Ježš tomu chtěl, by geho náboženstwj po wšedny časy we swé plnosti a čistotě zachowáno bylo. On ale sám nic nepsal, nýbrž weskero učenj swé žiwau řeči cirkwi odemždal. On také nepřikázal učedlnjkům swým, by písmem, knihau něgakau učenj geho we swětě rozšširowali; nobrž by tak, gakož on, žiwau řeči ge hlásali a zvěstowali. Protož neprawil k nim: Píšte knihy, udělejte písmo; nýbrž prawil: »Učte wšedny národy.« Aby pak toto učenj, kteréž gim swěřil, znečištěno a pokáženo nebylo, udělil gim daru neomylnosti, to gest, on gim přisljbil, že nedopustj aby u wjre blaudili, a z prawého učenj geho wyypadli. Protož k nim také řekl: »Aly, gá s wámi gsem po wšedny dny až do skonánj swěta.« b) Šakobn byl řekl: Šá wás nikdy neopustjm, nýbrž wždny budu wám pomáhati. Nad to wšse gim i Ducha swateho přisljbil, kteržby

a) Contra epist. Fundam. c. 13. b) Mat. 28, 20.

ge wššj prawdě učil, řjdił, wedł a spravowal: »A gá profiti budu Dtece, a giného utěššitele a učitele dá wám, aby š wá: mi zůstal na wěky. Ten utěššitel, Duch swatý, kteréhož possle Dtec we gménu mém, wáš naučj wššem wěcem, a při: pomene wám wššecko, cožkoli budu mluwiti wám.« a) Dzbrogeni a opatřeni gsauce takowau pomocj, nemohli swatj Aposstolowé z učenj Jezjssowa wygadnauti, nobrž pod tau mocnau strážj Syna Božjho a Ducha swateho wěrně ostržjali wjry Kristownj.

Giž ale učenj Božj nemělo gen několik let aneb stoletj trwati; nébrž wjra Kristowa měla se we swé prwotnj plnosti a čistotě až do skonánj swěta udržeti. Tau přjcinau musil Pán Jezjš š Duchem swatým po wššeckj časj, »až do skonánj swěta«, cirkwi swé přjtomným zůstati, gi řjdił, spravowati a wyučowati. Z toho průwodno gest, že co sljbil koli Pán Jezjš swatým Aposstolům, to wšše že sljbil také gegich řádným nástupnjům. Z gim tedy to přisljbenj dal, že š nimi bude po wššeckj dny až do skonánj swěta. Z gim. to přisljbenj učinil, že gim possle Ducha swateho, genžby š nimi zůstal na wěky, a ge učil wššem wěcem. Z oni mohau tedy na zwláštňj pomoc a přispěnj Božj zpolěhati, a tak mluwiti, gako swatj Aposstolowé na sněmu Jerusalémském řekli: »Wi:

---

h) Jan 14, 16 a 26.

Dělo se zagiště Duchu swatému, i nám. « a) Uneb kde gest psáno, žeby Pán Jezjš byl toho Ducha swatého, kteréhož udělil Aposstolům swým, zase wzał zpátky? Kde gest psáno, žeby On sám byl zaslíbenj swoge zrušil, a přestal býti s cirkwj swau? Kde tomu učj písno, že toliko řeči a wýpowědi swatých Aposstolů byly prawdivé, wýrokům ale a učenj gegich řádných nástupnjků že se nemá wěřiti? Řeřekl-li Pán Jezjš, a nestogj-li až posud wěčné slowo geho: »Kdo by cirkwe neuposlechl, budiž tobě gafo pohan a publikán? b) « Řeřekl-li, a neplatj-li až posud wěčné slowo geho: »Kdo wás slyšj, mne slyšj: a kdo wámi pohrdá, mnau pohrdá? c) Řeřekl-li, a nepominau-li dřjwe nebe a země, než slowa geho: »Brány pekelné nepřemohau gj? « d) Gafo by byl řeřl: Nic na swětě, ani bludj ani kacjřstwj, ani newěra a neprawosti, gakkoli brozné a strassné, cirkwi mé neusskodj. Takowého ale coš nebylby zagiště řeřl, kdyby cirkwi swé nebyl udělil daru neomylnosti, a kdyby gj až do skonánj swěta sám nechránil ode wšseho bludu.

Cirkew katolická gest tedy ta učitelkyně, na nižto duch prawdy, duch maudrosti wěčné odpočjwá hned od počátku, a odpočjwati bude až do skonánj swěta. Ona má w ústech swých žjwý pramen učenj Božjho, ona nemůže nikdy

---

a) Skutk. Aposst. 15, 28. b) Mat. 18, 17. c) Luk. 10, 16. d) Mat. 16, 18.

blauditi, aneb od pravé wjry Boží odpadnutí. D tomto přewzácném a drahém daru neomylnosti u wjře, cirkwi Synem Božim uděleném, nechť nic wěděti odsstipenij zborowé nekatolictj. Ale wěděl to dobře, že cirkew neomylnau učitelkynj Boží prawdy gest, aposttol swatý Pawel, a protož nazwal cirkew »domem Božim, slaupem a utwrzenjm prawdy.« a) Wěděl to dobře swatý Jan Zlatouštný, otec a učitel cirkewnj čtvrtého stoletj, a protož w řeči swatorussnj řekl: »Duch swatý spravuge cirkew, a protož ona nikdy nestárne, a nemůž přemožena býti, byť i drahně nepřátel proti ni bogowalo.« Wěděl to Laktancius na začátku čtvrtého stoletj, a tau přjčinau napsal o cirkwi: »Toliko katolická cirkew zachowává prawau službu Boží; ona gest studnice prawdy, onať sjdlo wjry.« b) Wěděl to dobře swatý Augustin, an řekl: »Odpjрати tomu, což katolická cirkew smenšlj, neyšmělegšj gest bláznowstwj.« c) Tago to i nebnlo wšsedh gíž podotčených neyštarššjho učitele cirkewnjho, mučedlnjka Božjho swatého Cypriana, genž takto napsal: »Kdo nemá katolickau cirkew za matku, nemůže mjtí Boha za otce.« d) A na giném místě w tato slowa dj: »Cirkew Řjmská gest neyšředněgšj stolice, z njž

---

a) 1. Tim. 3, 15. b) De vera sap. lib. 4. c. 30. c) Epist. 118. d) De unitate eccles.

to gednota kněžstwj pocházi, a ku kterézto blud přistupu nemá.« a)

Poněwadž ale katolická cirkew gest neomylnau učitelkynj prawdy Božj, protož chci-li wěděti, čemuž Pán Ježíš učil, a což swatj Apóstolowé kázali, zde w tomto »domě Božjim« toho hledati musjm, z téže »studnice prawdy« musjm čerpati, a k tomu »sídlu a přibytku wjry« musjm se utíkat. Neboť zde gest neomylnost u wjře, zde sám Bůh mluwj ústy lidskými, zde opravdowé gest zgewenj Božj, a úplné, čisté učenj Kristowo. Z toho ale právě vyplývá mně ta neywětšj útěcha a wjry bezpečnost i gistota. Wjm-li totiž, že Syn Božj sám gest s cirkwí katolickau po wšecky dny až do skonánj swěta; wědomo-li mi gest, že Duch swatý gi řjdi a spravuge; gsem-li tjm ugíštěn, že cirkew katolická gest nástrog, kteréhož Bůh sám k wygewowánj wúle swé užívá, a že slowo gegj w prawdě gest slowo Božj: giž mohu we wjře katolické plného upokogenj myslí nagjti, a beze wšeho trapného pochybowánj s celau duffj se gj držeti. Giž wjm, že neblaudjm. že dobře a prawě wěřjm, a že spasenj swého gistogístě dogdu, budu-li podle wjry té spravowati žiwot swůg. Lidé gšau mylni a klamni: ale cirkew katolická, škrze kterauž Syn Božj a Duch swatý mluwj, nemůže mne zklamati. Kenjť mi tedy třeba welikého uměnj a welhystreho rozumu,

a) Epist 55. ad Cornelium.

bych wěděl, co vlastně k wjře náleží, a co Bůh lidem zgewil. Giž také wjm, že Syn Boží, stráž drže nad cirkwi swau, nikdy nedopustil, by geho swaté náboženstwí rozumny lidskými poruffeno a zanečistěno bylo, a že tudy žádné reformacj či oprawy nepotřebowalo. Konečně i tjm gsem zcela ugistěn, že Pán Jezš cirkwe swé nikdy neopustj, nobrž že gi také budaucně spravowati, a ku poznánj wšeliké prawdy wzditi bude po wšedny dny. A protož netřeba se mi strachowati, by někdy učenj gegj od protivnjků potlačeno bylo, a blud nad prawdau zwjztěžil. To wšedko ale tať pokog gať blaženost dusse mé welice rozmnožuge! —

3. Katolická wjra gest gedinau gistau a bezpečnau promoditelkynj do žiwota wěčného. Toliko w nj se lze s úplnau gistotau spasenj nadjti.

Pán Jezš, wtělený syn Boží, gednu toliko wjru s wššj nadhwězdnych dolů na zem přinesl, gednu toliko wjru lidem zwěstowal, o gedné toliko wjře, rovněž gať o gednom toliko Bohu a Pánu gest mluwil. Podobně tať o gedné toliko cirkwi, o gednom owčinci, o gednom tělu, o gednom domě Božjm, a o gednom stromu, wětwe swé po celém swětě rozkládagjcjm gest mluwil. Prawá wjra Kristowa může tedny býti toliko gedna. Nebo gať dwa lidé, genž příčinau gedné a téže věci gsau sobě na odpor, nemohau oba mjtí prawdu: rovně tať i dvě neb tři wjry sobě odporugjcj nemohau zároweň

wšsecký prawými býti. Bůh gest Duch prawdy, wždy a wšsady tentž wěčný a neproměnlivý Pán. On tedy wždy a wšsady toliko prawdu může mluwiti a milowati, a protož nemůže chtiti, by gedni tať, ginj zase gináče wěřili. Wjra katolická se ale w skutku wěrau geho, wěrau prawau, wěrau Božj býti ukazuje, a protož také se gemu musj wjce než každá giná ljbiti, musj býti na nehywešš spasitelná, anobřž samospasitelná, gelikož ona genom má wšsecko to, čehož člowěk potřebuge, aby té blaženosti doffel, kterauž Pán Ježíš woznawáčům swým přisljbil a pripravil.

Cjrkew katolická držj a woznawá prawé, čisté a úplné zgewenj Božj; ona wšsecko má a zachowává, což Pán Ježíš učil, a swatj Apoštolowé kázali; ona má a držj tu gednu prawau wjru, o njžto swěděj pjsmo swaté, že kdo gj nemá, nemůže se Bohu ljbiti. a) Ona přede wšsemi ginými wěrami k swatosti žiwota nehywje wzbuzuge a pomáhá Ona wjce než každá giná wjra náklonnost k hřessenj dušj, krotj a w uzdu pogjmá. Wšsecko, což nám o Bohu a budaucjm žiwotě nassem wěděri gest třeba, oznamuge nám tato swatá wjra tať důkladně, gať to žádná giná wjra na swětě nečinj. Toliko katolická wjra wšsecko člowěku podává, čehož gemu k osprawedlněnj a ku poswěcenj potřebj gest. Nebot toliko w nj se wšsicni pramenowé

prýstj, z nichžto se pravé zgerenj poznává, a genom ona má tu sedmeronásobnau studnici od Krista Pána zřízených a ustanovených swátostj k nassemu obmytj, ospravedlněnj, posílňenj, potěssenj a poswěcenj.

Křest, kterýmž každý člověk posluhowati může, wzali sice ginowěrci z pokladu cirkwe, a odewzdali geg swým přjwřzencům. Zdali wssak neustanowil Pán Jezjś i giných gessťe swátostj, gimizto posluhowati nemá niřdo práwa, leč komu dáno bylo? Zdali neustanowil i swátost swěcenj kněžstwa, škrze kterauž se těm, gessťo se na kněžstwj swětj, uděluje moc gať nad prawým tělem geho, tať i nad duchownjm, genž gsau wěřjcy? a) A může-li řdo giné na kněžstwj swětiti, a gim této moci nad prawým i duchownjm tělem Pána Jezjśse Krista udělowati, nenj-li sám od někerého prawého nástupnjka apostolského k tomu poswěcen? Zagistě nemůže niřdo něco dáti, čehož sám nemá. Ginowěrci nemagj swátostj swěcenj kněžstwa, nemagj též prawých, zplnomocněných, od swatých Apostolů posslých kněžj. Nemagj-li ale prawých kněžj, nemagj tať žádně moci, hřichy odpaussťeti, a wečeřj Páně, to gessť, tělem Kristowým přisluhowati, o němžto psáno gessť, že, nebudeme-li toho těla gisti, nebudeme mjtj žiwota w sobě. b) Nemagjce prawých kněžj, nemagj tať té pře-

---

a) Jan 20, 21. Łuf, 22, 19. Jan 20, 23. Mat. 28, 18—20. Mat. 18, 18. b) Jan 6, 54.

drahé a předústogné oběti, kteráž dle proroka od východu až k západu slunce na všech místech má býti obětována. a) Tyto všechny pozklady milosti Boží se toliko v církvi katolické nalezají, a protož také církev katolická jedinou jest bezpečnou a jistou promoditelkynjí do života věčného, toliko v ní se lze s úplnou jistotou spasení nadíti. Za tu příčinou přirovnává apoštol svatý Petr církev katolickou k onomu korábu za dnů Noemových, »ve kterémž málo, to jest osm duší zachováno jest.« b) Co ale kromě toho korábu bylo, všecko bídou smrti zahynulo. Protož také již i starý Origenes řekl: Nikdo ať se nemýlí, kromě tohoto domu, kromě této církve není žádného spasení.« c) Protož také svatý Zanoljm napsal: »Vímť já v jistotě, že církev na Petru, totiž na skále jest vzdělána: Kdo beránka používá kromě tohoto domu, jest neposvěcený, a každý, kdož není v této arše, zahyne v potopě.« d) A konečně z téže příčiny i svatý Athanas vyznal: »Kdo spasení býti žádá, musí přede vším držením jru katolickou.« e)

Hle! takové jistoty nabývám v církvi katolické, že života věčného a spasení svého dogdu. Církev katolická jest brána do nebe!

---

a) Malach. 1, 11. b) 1. Petr 3, 20. c) Homil. 8. in Josue. d) Epist. 14. ad Dam. e) Symb. 5. Athan.

Mám po boku gísta u a bezpečnau wúdkyni, kteráz mi zablauđiti a w záhubu uběhnauti nedá. Mám gasnau před sebau hwězdu, kteráz mi do nebeského Betléma přjmau cestu ukazuje. Mám před sebau ohnivý slaup, kterýž mñe, gačo druhdy Israelitům, cestu ukazuje, swjtj a mě weđe. A protož se- dusse má raduge, a srdce plésá, že gsem katoljkem. Protož swatý pokog, newýmlywná rozkoš a blaženost wstupugi do mého srdce, řdy pomnjm kóli, že gsem katoljkem.

4. Katolická wjra proto také mñe dáwá wětšji gístoty, že neblauđjm, a že spasen budu, než každá giná wjra, poněwadž gi Biblj, neystarobylegšji knihy křestanských spisowatelů a swatých Dtců, i rozličnj gegj protivjci dobré dáwagi swědectwj.

Ku potworenj prawdy katolické wjry byla wúlji a wnuknutjm Božjm kniha sepsána, kterauž biblj, písmo swaté, slowo Božji psané, zákon nazýwáme, a kteráz katolické wjře swědectwj dáwá. Tato swatá, Božjm wnuknutjm sepsaná kniha zpráwu o řečech, zázracích a wesskerém swatém žiwotu Pána Ježíše Krista w sobě obsahuge, a ne-li auplnau a dofnalau, aspoň poněkudnj známost dáwá o gednomkaždém článku katolické wjry. Ona swětle učj, že gest toliko gedna prawá wjra, gačož gest geden Bůh a geden křest. Ona w gasném swětle ukazuje, že Pán Ježíš cjrkw swau wzđělal na skále, že gi neywněššji wíditelnau hlawau opatřil, že gi daru neomylnosti

u wjře udělil, že gj brány pekelné nepřemohau, a že kdo se w této gedné lodičce Kristowě nezachází, w mrákotách a temnostech bludu a nezvěry tápá a wězi. Ona zřegmě učj, že křesťan celau wjru Kristowu mjtí musj, a že wjru swau dobrými skutky musj ukazowati, aby byl spasen. Ona tolikéž zřegmě učj, že prospěšno gest ctiti a wzhýwati oslawené přátely Božj, a že Swatj za nás u Boha produgj, a prosby a modlitby nasse Pánu nebe a země předkládaj. Biblj také o tom nálezstj dáwá, že mimo nebe a pekla musj býti gestě gedno třetj mjesto, do kteréhož po smrti přicházegj ti, gestto při odchodu swém z tohoto swěta negsau ani úplně čistj a dobřj, aniž úplně zlj a od Boha odwrácenj, a kterjž tauže příčinau ani hned do nebe wegiti, ani do pekla odsauzeni býti nemohau. Biblj potwrzuge také učenj cirkwe katolické o sedmeru swátostj, mluwjc o gednékaždé zvláště gakožto o věci tagemné a swrchowaně spásitelné a prospěšné. Ty a giné gestě věci, gichžto nekatoljci nepřigjmagj, a gimiž katolická wjra wňwodj nad wšsecky giné wjry, gakož i wššfero učenj gegj, swatoswatá kniha tato oswědčuje a potwrzuge. Neníž zde mjesto, toho wšseho zewrubně dokazowati. Kdo se chceš ale o tom úplně přewědčiti, nahlédni do těch dwau knjžek dole poznamenaných *), a dogista

---

*) 1. Bohomil. Druhé rozmnožené wydánj. W Praze 1843. W knjžecj arcibiskupské knihitičárně. Pak 2. Populárnj

shledáš, že každému článku katolické wjry písmo swaté swědectwj dává.

Mimo to se řízením a působením Božím stalo, že ku potvrzení pravdy katolické wjry přemnohé jiné gessie knihy hned za prvních wěků od oswícených, duchem Božím nadšsených učitelů a spisowatelů cirkewních sepsány byly. Nejstarší totiž cirkwe Dtcowé a Učitelowé, kteříž buď swaté Apóstoly znali a gegich učedníky byli, aneb kteříž nedlauho po nich žiwí gsau byli, zaznamenali čisté a pravé učenj Jezisowo do knih, wšedko sepsawše, což swatj Apóstolowé žiwau toliko řeči, kázaním swým hlásali a učili. A wšak i tito welikau swa:ostj a učenostj zřetelnj mužowé, z nichžto mnozj pravdu katolického náboženstwj i swau křwj zpečetili, dáwagj swědectwj swaté wjře katolické. Co gich koli we wšech zemjch a swěta kragjch žiwu bylo, wšickni gednosworně na katolické učenj w spisech swých ukazugj. Wšickni tito cirkewnj Učitelowé, gakkoli časem i místem od sebe wzdálenj, katolické wjry hágj, a wšedka gegj učenj stegným způsobem wykládagj. Toto pať mnohých w gedné wěci se srownánj a snássenj, zwláště an se wespoleť prvé neumluwili, a od sebe wzdáleni byli, nemohlo se státi bez zwlástnjho Božjho řízenj, přispěnj a působenj,

---

dogmatika. Kniha, we kterézto se učenj pravé wjry Božj prostonárodním způsobem wykláda. Druhé rozmnožené wydánj. W Praze 1846. W knjzecz arcibiskupské knihitičárně.

a gest tedn Boží pravdy a nejlepšího náboženství čistým a neklamným znamením. Neboť pravda v jednotě a ve svornosti drží lidi; z nepravdy ale pochází nesvornost a nesvědčivost, čehož kacíři sami mezi sebou nesvědčivost, a vespoleť sobě na odpor čelící, dostatečně dokazují.

J protivníci a nepřátelé svatě víry katolické, chtějí nechtějí, dobré jí dávají svědectví, a mne tím učištějí, že ve víře katolické spasení svého dogmatu mohou, budou-li podle ní život svůj spravovati. Stejně učitelové všech protestantských vyznání, a sice od času tak řečené reformace až na naše dny učili a učí: »že není žádného k spasení potřebného článku víry, kteréž muž by církev katolickou neučila, a že církev katolická ani nic věřiti ani nic činiti neměl, což by nesloužilo k spasení.« a) Sám Luther, přední hlava reformace, a podobně věrný jeho přívrženec a pomocník Melancthon vyznali ve svých knihách b) před celým světem, »že v církvi katolické každému spasení dogmatu lze.« J sama ona vyhlášená Konfese Augsburská vyznává v 7. článku takto: »Poněvadž církev Římská svatý má původ, a na tak svatém základu jest vzdělána,

---

a) Thorndyke Briefe S. 146. b) Tom. 7. f. 171. Tom. 4. f. 320. Apolog. Ang. Conf. cap. de eccles.

musj owšsem také swaté učenj a swatý zákon swým wěřcjm předkládati.« a) W nengasněgšjim swětle ale ukazuge to odpowěd protestantských mistrů a učitelů slawných wysokých škol Helmstadtských, kterauž dali na předloženau gim otázku, zdali kněžna protestantského wyznánj, katolickému knjzeti zasnaubená, bezpečně a s dobrým swědomjm katolické náboženstwj přigmauti může? K této sobě předložené otázce odpowěděli wyšše řečenj učitelowé a mistři protestantsstj w tato slowa: »Kněžna protestantského náboženstwj může owšsem bezpečně a s dobrým swědomjm Řjmské katolické náboženstwj přigmauti, poněwadž základ náboženstwj se w Řjmské katolické cjrkwí nacházi, tať že gedenkaždý prawý křesťan w nj žiw býti, dobře umřjti a spasenj dogjti může.« b) Sami tedy učenj profesorowé a doktorowé wysokých škol protestantských wyznali, že w cjrkwí katolické gedenkaždý spasen býti může. Gessťe giný přjběh ukazuge, gať bezpečno gest, we swaté katolické cjrkwí žiwu býti. Král Šindřich IV. a), od matky swé w kalwinské wjře wychowáný, welikým byl odpůrcem wjry katolické. Š dal před

---

a) Conf. Aug. Ant. 7. b) Erklärung der Universität Halmstadt 1709. Týkalo se to Alžběty, princezny brunšwické, manjšky cjsáře a krále Karla VI., matky cjsarowny Marie Teresie. c) To nebyl onen wášnivy, cizoložný anglický král Šindřich VIII., genj w Anglicku tu welikau roztržku cjrkwě způsobil; nobřj byl to král francauzský.

sebe povolati ty neyznamenitěgšj a neyučeněgšj
 mistry a doktory kalwinské, a spolu také několič
 katolických knězi obeslal, chtěge ty obě strany,
 u swé přítomnosti přjčinau wjry se hádagjcy, wy-
 sledhnauti. Než ale prawda wjry katolické zwj-
 težila tať mocně, že ti kalwinstj učitelowé wy-
 znati musili, že každý člowěk w katolické wjře
 může býti spasen. Usslyssaw král toto wyznánj,
 zwolal: »Co, wy sami připaussjtje, že může
 člowěk w náboženstwj těchto lidj spasen býti?«
 Kalwinstj kazatelowé odpowěděli: »Pašli člo-
 wěk dobře žiw gest, nenjt žádného podyben-
 stwj.« J řekl na to král: »Spatrnost tedn
 kaže, bych se gegich strany přidržel, a s wámi
 déle nezústal; neboť obrátjml se k nim, budu
 mjti gegich i wasse rokogemstwj, že spasen budu.
 Zústal-li bych ale s wámi, toliko wy mně za
 to ručjte, že spasenj dogdu: tito ale zde mne
 tjm neugisstugj; a protož maudře a dobře uči-
 njm, když sobě gistěgšj a bezpečněgšj stránku
 wywoljm.« Přetrhnuw nynj wšsedo dalšj roz-
 mlauwánj, odesšel, wyučil se wjře katolická, a
 stal se horliwým katoljkem. a)

Takowé dobré swědectj dali katolické wjře
 přemnozi učenj a rozhlássenj Protestanti wšsedch
 časů a národů, a dlahé by bylo, zegména ge
 wyčjtati, aneb do konce řeči gegich ku paměti
 přiwozowati. Kdo wšsať o tom wjce chceš wě-
 děti, nahlédni do knjžky, w Praze l. P. 1837

a) Exempelbuch von Herbst 1839 Th. 1. S. 319.

w arcibiskupské knihtiskárně wydané, pod tímto názvem: »Zdravé, pravé a čisté učenj Lutherowo, Kalwinowo a mnoha gi-
ných Protestantů.« W této knjižce se uvádj 61 učených, slowitných, hilem gessťe na žiwu gsaucjch, a w učitelstých i duchownjch úřadech postawených Protestantů, kterjž společně vlast-
njmi swými wýpowědm wšsedň články, wjře katolické vlastnj, potvrzugi. Gsau pať tyto gegich wýpowědi wěrně a swědomitě z rozlič-
ných knih gegich wytaženy, a rownau wěrnostj a swědomitostj w přirozený gazňf český přelo-
ženy. Z toho ale zřegně wyswjtá, gať silná, mocná a wjtěžná musí býti prawda katolické wjry, an i odpůrnjkům tať silně bige do očí, že chťjce nechťjce swědectwj gi dáti musí. Gíž ale se wúbec za to drži, že lepššjho nemůž býti swědectwj, než kdž sám odpornjk se k prawdě přiznáwa, a gi oswědčuje. Přiznánj se a do-
swědčenj protivnjkowu gest prý neylesšj důkaz. A takowýmžto důkazem opatřena gest i wjra katolická. Ti neyučeněgšj Protestanti zborně přigjmaj, wyznawaj a oswědčugi učenj kato-
lické wjry. Geden přigjmá a oswědčuje to, druhý ono; geden přikládá wjru k tomu učenj katolickému, druhý k onomu, a takým během škládajce swědectwj swoje gednotliwým článkům wjry, celau wjru katolickau oswědčugi.

Posléz učj tomu mnohonásobná zkusenost, že ti nezatwrdilegšj swobodowěrci a potupnjci wšseho náboženstwj, zmudřewšse aneb k poslednj

hodince své se přiblížiwše, k žádné jiné wjře se neobrátili, leč toliko k wjře katolické. To učinil powěstný Buffon, d'Argens, Monclar a sám arciolec a praporečnjš wšech newěrců, Voltaire, kterýžto we své nemoci dal k sobě powolati kněze Gauthiera, dytěge co katolický křesťan umřiti. Totěž byl by učinil, an po druhé těžká a welmi nebezpečná nemoc ho obkličila, kdoby zlomyšlnj, tať nazwanj dobřj přátelé geho a domáci w tom mu nebyli překáželi, a bez kněze ho umřiti byli nenedhali. Dostí na tom, že gisté panj, gménem Chatelet, še smrtj zápassj, a geho se tážjci, máli se dáti knězem k smrti připrawiti a swátostmi sobě poslaužiti, tuto dal odpowěd: »Wynwolte sobě nengisté gšj stránku.« Chtěl říci: Bezpečněgi a gistégi to owšsem bude, kdž to učinjte.

Enhle! to gest ta wjra, kterěz se držjm. Gestit to wjra, kterauž sám Pán Jeziš hlásal, a štipil zde na zemi; gestit to wjra, kterěz mne wyučuge neomylná, neklamná, wšseho bludu prázdná, od Pána Jezisse a Ducha swatého wedená a spravovaná učitelkyně Božj prawdy, swatá cirkew katolická; gestit to wjra, kteráž mi bránu do žiwota wěčného odwjrá, a w njžto se mohu š úplnau gistotau spaseni swého najdi; gestit to wjra, gjžto i swaté písmo i swatj Otcowé i protivnjci a nepřátelé gegj dobré dáwagj swědectwj. A protož w té pewné postawen gšem naděgi, že neblaudjm, a že spasen

budu. Toto ale pomněnj činj mne welice upo-
kogeným a blaženým! —

Tázan gsa, proč gsi katoljkem, odpověz
konečně:

III.

Gsem proto katoljkem, poněwadž sám
Bůh prawdy katolického náboženstwí
potwrdil, a slowem i prawým učenjm
swým býti prokázal.

1. Bůh potwrdil katolického nábo-
ženstwí skrze zázračné geho we swětě
založenj.

Když Pán Jezš wšse wykonal, což zde měl
wykonati, wzal učedlnjky swé s sebou na horu
Olivetkau, a udělim jim zde swého požehnánj,
a přikázaw jim, by šli po wšsem swětě a ká-
zali Ewangelium wšsemu stwořenj, s nimi se
rozlaučil, a na nebesa wstauwil. Brzo na to
počali milj učedlnjci kázati učenj wtěleného Boha,
a rozěšli se do swěta. Neučenj, sprostj mužowé
blásagi Ewangelium, křerěz se lidské tělelnosti
na neyweyš protivj. Neboť mluwj o křjžjch,
mluwj o zapřenj sebe, a naléhaj na to, aby
se každý odřekl swěta i žádostj geho, a násle-
dował ukřižowaného místra. Takowé učenj ne-
mohlo se ani židům ani pohanům líbiti. A
hle, přede to gegich djlo nese slawné owoce.
Swět se w skutku obracj, a wjru Kristowu
přigjmá. To malinké horčičné zrno wyrůstá,

gal Syn Boží předpověděl, u veliký strom,
 kterýž ratolesti a větve své daleko a široko
 rozkládá. Povstávají sice proti těmto ubohým,
 chudým, sprostým a neuceným vyslancům Ukři-
 zovaného přítele a hagi tele nepravé služby a
 úcty bohům, magice i korunované pány této
 země na své straně. Uboží vyslancové swa-
 tého Ewangelium musejí z místa utíkat na
 místo, a vsať i na autěku nepřestávají hlásati
 slovo Boží, i na autěku obracují lidi na wjru
 Kristovu, a gi skrze veliké množství divů a
 zázraků potvůzují. Pauhým dotknutím a slowem
 uzdrawovali nemocné, wymítali zlé duchy, a
 mrtvým nawracovali život. Člowěku od ži-
 wota matky své chromému řekl Petr: »Be-
 gménu Ježíše Krista Nazaretského
 wstaň a chod.« U člowěk ten, náhle wstana,
 choditi se gal. Na ulice wynášli nemocné, a
 kladli je na ložcích, aby, kdžby šel Petr, aspoň
 stijn geho na ně padal. K slowu Pawlowu
 muž něgaký w Listře, od narozenj chromý,
 wzhopiw se na nohy, přjmě začal choditi. Kdž
 Filip kázal w Samarij, nečistj duchové křičje
 hlasem velikým, z mnohých wyházeji, a mnozi,
 mrtwicj raněj a kulhawj, uzdraweni byli.
 Eneássi, od osmi let na loži ležicjmu, řekl apo-
 stol swatý Petr: Uzdrawuge tebe Ježíš
 Kristus, wstaň, a ustel sobě!« U on
 hned wstal a chodil. Děwečku, za Pawlem a
 Silau wolagjej: »Tito gsau služebnjci
 Boha neynyššjho, kteříž zwěstugj

wám cestu spásenij,« pahým slowem apo-
stol swatý Pawel od zlého ducha oswobodil.
Na otce Publiowa, auplawicij truděného, wložil
swatý Pawel ruce, a uzdrawil ho. Mrtwá
Thabita odewřela oči, a wstala, an řekl swatý
Petr: »Thabito wstaň! Dbgaw swatý
Pawel mrtwého mládence, genž z třetjho po-
nebj dolú spadl, opět ho wzkrjřil. Ty a giné
gestě zázrafn konali přispěnjm Božjm swatj
Apostolowé. Na gakau ale wjru se ti a ta-
kowj zázrakowé w prawdě wztahuj? Kterau
wjru Bůh těmi a takými diwy za prawé swé
slowo a učenj gest wyhlásil? Každý rozumný
a rozsaudný člowěk musí wznati, že se ti zá-
zrakowé newztahuj na wjru, kteréz tehďáz gestě
nebylo, a kteráz teprwa po patnácti stoletjch
powstala. Každý nestranný a předsudků prázdny
člowěk musí přiswědčiti, že těmito diwy a zá-
zrafn nepotwrdil Pán Bůh těch wěr, kteréz
teprw po mnohých stoletjch Lutherem, Kalwinem,
Gindřichem VIII. gsau powstaly: nobrž že se ti
zázrakowé na wjru katolickau, kteráz tehďáz
samogediná we swětě panowala, potahuj.

Katolická wjra gest tedy patrnými diwy a
zázrafn od Boha zpečetěna a potwřzena. U
wřak i to gest weliký zázrak, že tak chudj,
sprostj, opowřzenj, neučenj lidé w kratinkém
čase u prostřed newětřjch překážek wjru tu
we swětě založili. Kdo se mohl toho nadjti,
že mudrowé tohoto swěta stanau se pokornými
učedlnjch chudých a neučených rybářů židow-

stých? Kdo se mohl toho nadíti, že zaslepené lidstvo opustí nádherné, stvostné chrámy svých smyslených bůžků, že nechá svých zamilovaných obětí, by v tagných slugích a gestynjch slavilo obět neysvětějšj, a chwalozpěwn swé prozpěwowało tomu, kteráž na kříži gest umřel? Kdo by se byl toho nadál, že w hříšjch a neprawostech pohřžené lidstvo, kteréž ty neyohavnějšj skutky ke cti bohů swých páchalo, hned swým starým zwnkům a obyčegům wýhost dá, učenj Ukřížowaného sobě zamiluge, a té wjře se oddá, kteráž tak těžké a tělesnosti lidské odporné a protivné věci káže? A hle předce se to stalo. Z nenj-li to patrný zázrak? A nemusj-li zde každý rozsaudný člowěk zwolati: »Prst Boží gest toto!« a)

Dostihla šice posléz ty swaté wyslance ruka mocných protivnjků. Byli gsau zatčeni, bičowáni, kamenowáni, bití, stjnání, pilau řezání, w ohni škwařeni, šelmám lesnjm předhazowáni a t. d. Wšickni násilnau smrtj šic umřeli, ale djlo gegich neumřelo. Pán Jezš přemohl swět, a wjtězštwj geho trwati bude až do skonánj swěta. Cyhle, tak wkročila cirkew katolická do swěta!

Patřme nynj na počátky a půwod oněch wěr, kteréž teprw w 16. stoletj powstaly. An gíž cirkew Kristowa 1500 a nad to wšsse gestě několik let we swětě kwetla a owoce nesla, powstalo několik náruživých, wysšných, še sebau

---

a) 2. Moggj. 8, 19.

i se světem nespokojených lidí, kteříž pravili, že chtějí církev obnoviti a opraviti. Zde se táži, zdali církev není dílo Boží? a potřebu-ge-li dílo Boží, by se ossemetná ruka lidská opravovala a obnovovala? Uneb zdali snad slovo Kristovo zklamalo, a brány pekelné církev na skále vzdělanau přemohly! Odstup to! Nicméně onino lidé předce se w tu práci uvažali. Nastává tedy otázka, zdali k tomu dílu Duchem Božím řízeni a povoláni byli. Těch tak řečených církeve opravovatelů a obnovovatelů bylo ale více, a úplně jest dokázáno, že sobě wespolek odporowali, a w ničem se nesnášeli. Který to tedy z nich byl, na němžto Duch Boží zvláště odpočíwal, a geg osvěcowal? Duch swatý jest duch prawdy a gednoty, a není duch roztržek. Poněwadž ale ti tak zwanj reformátorowé sami sobě na odpor stáli, a nic se nesrownávali, tedy nelze, by na wšech byl Duch swatý odpočíwal, tak šice, že z gednoho mluwil tak, z druhého gináce. Každá strana swého půwodce za muže a wyslance Božjho wndávala, tjm wšak patrně se dokázalo, že žádná takowého wyslance Božjho neměla. Gestliže Luther o Kalwinowi, Bezowi, Bucerowi, Karolstadtowi, a o giných takowých učiteljch pravil: »Wšeccko na tom záleží, pakli tito lidé dokázati mohou, že od Boha posláni byli,« tedy wypadlo mu z paměti, že tatáž otázka i gemu samému mohla předložena býti, a že i geho mohl se každý

tázati: Od koho ty gšl byl poslán? Gegich přjwrženci prawj sice, že ge prawdy wnitřnj gahšl božšl čit k tomu djlu doháněl: než škaumenje, gahš to byl duch, kterůž ge k tomu připuzowal? Byl-li to duch dobrň anebo zlj?

Prwnj slowo, kterýmž swatj Apostolé djlo swé započali, bylo: »My nekážeme sebe, nň brž Jezjše Krista, ukřižowaného!« Těto pokory neznali kazatelowé nowého učenj. Srdce gegich spiato bylo pňchaw a wysokomyslnostj. Dni kážali sebe a swé rozumy. Geden nad druhého se powyššowal, a před ginými chtěl býti slyšán. Tak se stalo, že mezi nimi weliké odpory a různice panowaly, a že geden druhého prokljal a faceřowal. Každň z nich giné wjše učil. Gináč učil Luther, gináč Kalwin, a gináč zase přjwrženci gegich, což gistě nenj znamenjm ducha apostolského, tjm méně Ducha swatého. Gať málo jim záleželo na prawdě, průwodnoš z toho, že wždy hotowi byli wjru swau aneb změniti, aneb docela od nj upustiti, kdy š nj koli w nesnáž něgakau přiššli, aneb tjm giného čehoš dociliti chtěli. Tak řekl wššlowně Luther: »Kdy by papež aneb sněm cirkewnj přikazowal, wečeřj Páne pod obogj posluhowati, tedy bych gá gim na wzdor š gednau toliko způsobau se spokogil, a swým přjwržencům toliko gednu, anebo žádau, a ne dvě podáwal, ano gá bych prokljal ty, gesttoby dle nařizenj

pod obogj přigjmalí. « a) Podobně pravil, že pozdwihowánj na wzdor Karolstadtowi pozdržel, nynj ale na wzdor katoljkúm zawrhl. Tak tito lidé s neyswětégšjmi wěcmi nakládali! A upodstatněnj gegich nowého učenj nezdálo se jim žádných důwodů a důkazů býti potřebj: »Gá Martin Luther dci to tak mjti!« b) tak říkával onen zárodnjř a praotec Protestantůw. By swým bludným domněnkám wáhy přidal, krautil, natahowal, až i porussil písma swatá. To udělal s listem swatého Pawla k Řjmanům, an w kap. 3. werssi 10. přidal slowjřko »toliko« a we werssi 28. slowjřko »gediné«, čjmž smysl těchto werssů owšem podstatně zgináčen byl. A kdž se mu to bezbožné slowa Božjho přeginačowánj wytykalo, neostýchal se následugjci odpowěd dáti, »že mu toho ljto gest, že gestě nepřisadil slowa: wšsecky a wšsed«, gakoby wšsecky skutky wšsed zákonů nic platny nebyly. c) Učený Emser z Lipska nalezl w německém geho překlada písem swatých wjce než 1000 chyb a omylů. Zwingli na to pozorna učiněn, uwázal se w skaumánj tohoto překlada Lutherowa, a skončiw práci tu, wěregně se prohlásil: »že Luther kazj slowo Božj.« Totěž twrdil i Bucer o Lutherowi. A kdo byli Zwingli a Bucer? Dwa hlawnj spoluzárodnjci Protestantů. A tak gedni druhým nepravé wýklady písma

a) Tom. 2. Jonen. 1555. lat. f. 559. b) Tom. 5. Jenen. fol. 141. c) Tom. 5. Jeuen. fol. 144.

svatého vytvářeli. Bez a winnil Dekolampada; Kastalio winil Bezu; a Molineus winil gať Bezu tať i Kastaliona z nepravých písma swatého wýkladů. Tať se wespoleť kaceřowali, a sobě nestrussné písem swatých užíwánj předhazowali. A ti a tať lidé hlásali snad čistě Ewangelium? Nikoli! Oni sami sobě na odpor stáli, a protož nezastluhowali žádně wjry. Oni byli dočista prázdni toho ducha, kterýmž nadšseni byli swatj Apóstolowé. Tito byli pokornj a poníženi, a nehledali ničeho, než gať by rozmnožili králowstwj Božj: onino lidé ale cti, bohatstwj a předewšim žen wnhledáwali. Geden z nich, byl to Luther, neměl dosti na gedně ženě; nýbrž, gať se sám wznal, gednoho času tři sobě pogal. a) Dowolil tať gednomu německému knížeti a přjwrženci swému, by měl dvě ženy na gednau. Toť bylo owšsem zlé owoce; než ale mohlo-li lepšj býti, an šimě bylo tať přewrhlé a pokazené? — Kdekoli swatj Apóstolowé hlásali Ewangelium, tam kwetla tať bázeň Božj, a lidé se lepšjmi a nábožněgšjmi stali. Učenjm ale těchto falešných proroků stal se swět horšjim. Luther sám prawil: »Tjmto učenjm stáwá se swět čjm dále tjm horšj. Nynj gsau lidé sedmi dáblj posedlj, gessťo prwé gednjm toliko byli posedlj.« b) Podobně i druhj spolu:

---

a) Buddeus supp. epp. Luth. ep. 64. b) Hauspostill, Jena 1559. Predigt 2. auf den 1. Sonntag im Advent.

žárodniť té nešťastné cirkewnj odtržky, Kalwin, sobě stěžowal, že nastaupenci geho plni gsau křiwé přisahy a podvodu, plni neprawdy a šalbny. a) A toť owšsem nemohlo býti gináče; neboť wjra gegich sama byla toho přjčinau. Wěřili totiž, že toliko škrze wjru w Krista Jezisse mohau býti spaseni, a protož se dobrých skutků nedbalj stali. Spoléhagjce na milost Božj a zásluby Kristowny, domnjwali se, že jim není potřeby, by se sami přčinili. Takým během uweveno bylo to nowe učenj do swěta. Docela giným způsobem umjstila se we swětě swatá wjra katolická. Zde widěti bylo prst Božj: tam djlo toliko lidské. Prawé Ewangelium přineslo swětu pokog Božj: toto přineslo nepokog, rozpustilost mrawů, rozbroge a ruznice, konečně wálky a kreweprolitj.

2. Bůh potwrdil katolického náboženstwj škrze podiwné geho we swětě rozšjřenj.

Swatj Apowstolowé kázali newěřjcjm Saduceům, pokrytčým Fariseům, zatwrdilemu lidu židowšlému, a w modloslužbě a we wšselých neprawostech pohřženým pohanům? A co jim kázali? Takowé wěci, kterěz se tělesnosti lidské protiwily. Žádali od nich, by srdce swého poswětili, by gedenkaždy sebe zapjral, tělo swé mrtwil, a se službě ctnosti oddal. Dni obraceli zrakj swých posluchačů k wyššjim nebesčjm

a) Auslegung über das 11. Kap. Daniel.

statkům, a učili je, statky tohoto světa za nic pokládati, a cti a slávu ve zdevěštině pohrdati. Začali tělesnému člověku nemilé učení zvěstovali světu svatí Apoštolové. Když však smrti sešli, nepřestalo se toto jejich kázání ve světě rozléhati. Řádní a zplnomocnění nástupníci jejich totéž slovo Boží ve světě rozšiřovali. A také jejich dílo rosou nebeského požehnání svažováno bylo. Lidé se k nim hrnuli, a do jejich společnosti přigali, a svátosti účastni býti sobě žádali. Neměřící stali se měřícími, hříšníci kájejícími, — těch, gesto Krista Pána následovali, pořad více a více přibývalo. Peklo však nespalo! Znovu pozdvihly se brány pekelné, nové nastalo křesťanův pronásledování, a sice daleko hrůznější, než kdy dříve. Mocnářové tohoto světa a jejich vládařové povstali proti vyznávajícím své víry. Neslýchané mučiny byly vymyšleny, kterýmiž služebníci a ctitelové Ukřižovaného byli trápeni. A však gakkoli pohanstvo se všelijakou mocí se o to snažilo, by se ve světě netoliko udrželo, nýbrž i rozmohlo, nicméně chrámové nepravých bohů neustále více a více zapadali, a pravé službě Boží ustupovali, až konečně náboženství katolické nad pohanstvem zvítězilo, a křesťanstvo Kristovo vítězství postavilo. Když již krásně počalo náboženství Kristovo ve světě prokřesťovati, když se zdálo, že bouře všeho křesťanův pronásledování na vždycky gest zapuzena. An, tu opět strážlivé mračno se stahovati počalo, nové

nastaly bože, nové nastalo pronásledování. Odpadlík císař Julian lstí i klamem Kristovo náboženství chtěl ze světa vypuditi, a pohanstvo opět nad křesť svatý povýšiti. Potupa, posměch, útržky uváleny byly na wjru katolickau. Tím veliké bolesti způsobil korunovaný odpadlík církwi Boží; než i-geho dostihla ruka Páně; on přebýdnau smrti zahynul, a křesť svatý se zase na místa swá nawrátíl. Tak přemohla wjra katolická wesslen swět. Přemohla moc a násilj: přemohla lest a schytralost. Mocj a násiljm se nikde newetřela. Toliko kázanjm, písemnými obranami a veřejným wznánjm swým se hágila. Přispěnjm toliko Božjm a pod ochranau Nejwvyššihó rozšířila se po wššj zemi a u wšsedh národů ta utištěná a pronásledovaná wjra.

Kterakým způsobem ale rozšířily se wjry oddělených bratří nassich nekatolických? Segich zárodncj nekázali židům i pohanům, nobjř swým křesťanským bratřjm. A co jim kázali? Ne přisněgšj kážeň, ne těžšj zapjránj a přemáhánj sebe, ne těžšj posty a horliwěgšj mrtwenj těla. nobjř ulehčowali jim to břjmě a gho, kteréž prawý křesťan nésti má. Dni swé přjwržence oswobodili od powinnosti konánj nábožných skutků, prawjce: »Ewangelium nežádá ničeho od nás; ono neprawj, čiň to neb gno, nobjř welj, bychom toliko wěřili, a w zásluhu Kristowu důwěřowali. Syn Boží za tebe umřel,

to věř a toho se drž, a spasen budeš?«
 Gini zase učili, že marné gest, snažiti se ozdofonaleni sebe; že nic neprospjwá, sebe naprawowati, gestto Bůh sám, co chce, působj we swých wmwolených, kteréž k životu wěčnému hned od počátku předzřjdi, a we kterých působj spaseni, by se i nepřičinili. Podobně učili, že nic platno není těm, kteréž od počátku předzřjdi. že zkáze wěčné, gestliže obstaráwagi spaseni swoge; gestto i tiť při wšj swé snažnosti, ctnosti a nábožnosti do wěčné ubjhazi záhuby. Gať bohaprázdné gest ale toto učeni, každný snadno může posauditi; neboť nic giného nezwnznamenáwá, než toto: Bud žiw, gať chceš, budeš předc spasen, gšili toliko na této straně, pewně-li wěřš, a gšili pro nebe předřjzen. Ty ale, genž gšili na druhé straně, děley co děley, pekla neugdeš. D! není-li to učeni dábelšké? Dobře předpowědel Aposstol: »že bude čas, kdýž zdrawého učeni nebuda snášseti, ale podle swých žádostj šhromazdowati budau sobě místry, magjce swrablawé ussi: a od prawdy zagisté sluch odwrátj, k básněm pať se obrátj.«
 a) Dobře předpowědel i giný Aposstol: »Budau učitelé lžiwj, kterjž uwe dau sekty zatraceni.« b) Takowými učiteli býti se prokázali tať řečenj reformátorowé, an púst a mrtwenj těla, zpowěd, a wšse to, což hřjšného,

člowěka ku poznánj a naprawenj sebe přivěsti může, zamjti, zawrhli a zastawili. Drossem gich to žádně weliké práce nestálo; neboi člowěť wždy hotow býwá, wšeho se sprostiti, což ho w uzdu pogjmá, a w spasitelné kázi drži. Takowé učenj ussim lahodilo, a wssady rádo slyšáno bylo. S gakau ochotnosti poslauchali synowé tohoto swěta, kdž ku příkladu Luther kázal, že není zapowědjno, wjce než gednu manželku mjeti? a) U gáť se wšech rozkossnjků srdce zaradowalo, kdž Luther podle toho učenj Filipowi hraběti z Hessů dvě manželky na gednau mjeti powolil? Ti tak řečenj reformátorowé sami wyznali, co wlastně u přjčině bylo, že se tak mnoho lidj k nim přiwrhlo. Kalwin řekl: »Mezi desjti Ewangeljky sotwa gednoho nagdeš, kterňž by se byl z giné přjčiny Ewangeljkem stal, než aby tjm wolněgi se mohl wšj prostopássnosti a bugnosti oddati.« b) U geho přjtel a pomocnjf Bucer wyznal: »Wětšj djl lidu, zdá se, že gen proto Ewangelium přjgal, by gho kázně a powinnost postu, pokánj a. t. d., kterauž Řjmská cjrkw ukládá, se sebe shoditi mohl, by dle wůle žiw býti, a nezřjzeným žádostem bez uzdu howěti mohl. Proto rádi přjpausstěgj to učenj, že toliko wěrau

---

a) Tom. 4. Jenen. 1556. germ. f. 103. b) Auslegung über die 2. Ep. Petri Kap. 2. Vers 2.

býwagj osprawedlněni, a ne sfrze dobré skutky, kteřjž dokonce negsau podle gegich dnutí.« a) A toť byla ta hlavní příčina, za kterauž se toto nové učení rozšířilo. Sprostý lid naklonili křivj učitelové tito k novému učení svému tím, že geg od zpo- wědi, od postu a t. d. oswobodili. Prostopáské knězi a mnichy tím k sobě přiwábili, že gim ženy mji povolili. Knžata ale a pány tím zaslepili, že gim statky biskupské a klášternj, a wůbec wšefco žádussnj gměni přirkli, a ge pány a wládaři i příčinau náboženstwj a duchownjch wěcj učinili. Mnohonásobným zkussenjm se pro- kázalo, že se wětšjm djlem z časných ohledů a ne z lásky k prawdě lidé od cirkwe Božj od- odtrhli.

Takých časných wýhod a prospěchů wšsem swatj Apostolové žádnému ani neposkytowali ani nepřislibowali. Ne welikým a mocným to- hoto swěta; neboť tiť přigitjm náboženstwj Kri- stowa nezbohatli, nobřž právě tím na zgewné wydali se nebezpečenstwj, statky své, swobodu swau, ono i žiwoty ztratiti. Ani sprostému lidu zwolněssjho a rozkossněssjho žiwota nepřipo- wjdali; nýbrž na opak geg učili, že králow- stwj nebeské trpj násilj, a že gen ti, gess- to se přemáhagj, křjž Kristůw na sebe berau, a geg následugj, za njm do nebe se dostati mohau. Nicméně wšefco to wnadidlo, kterýmž ti ne-

a) De regno Christi lib. 1. c. 4.

pravj učitelowé lid k sobě wábili, nic by ne-
 bylo jim prospělo, kdyby někteřj mocnářowé,
 žádostj statků duchownjch podtrhnuti, nebyli toho
 nowého učenj wzali do swé ochrany. Ti wšak
 mocj a násiljm vyháněli knězi ze swých zemj,
 a nebywše s tím spokojeni, že jim poddanj
 gegich wěrní a poslussní byli u wěcech časných,
 žádali také gessťe od nich, by swé swědomj jim
 za otěť položili, a tu wjru přigali, kterěz se oni
 samí přidrželi. Co tedy hlasatelowé toho nowého
 učenj započali, destawili a dokonali někteřj země-
 pánowé. A aby to gegich dlo zmařeno nebylo,
 anobrž se gessťe wjce rozmohlo, sáhli až k me-
 čům, a třidcet let krwj lidškau tu zemi zalé-
 wali, na kterěz sjmě tohoto nowého učenj mělo
 růsti a ovoce přináseti. W gedné takowé bitwě
 zabynul s mečem w ruce Zwināli, genž byl
 spoluzárodnjk helwetského wyznānj. — Takowým
 způsobem nerozšširowali swatj Apostolowé a
 gegich nástupnjci swatého Ewangelium we swětě.
 Oni raděgi sami podstaupili smrt, než aby mocj
 a násiljm byli sáhli na swé pronásledownjky.

3. Bůh potwrdil katolického nábo-
 ženstwj skrze podiwné geho we swětě
 zachowānj.

Wšemocná ruka Božj založila a rozšširila
 we swětě cirkew katolickau, a tatáž wšemocná
 ruka gi držj a zachowāwá. Toto pomněnj má
 každého katoljka sladkau rozkossj a útěchau na-
 plniti. Nám katoljkům nenj se co báti, žeby

církve nasse mohla přemožena, wyrácena a zničena býti. Neboť nelze, by zaslíbenj Kristowo zmařeno bylo, a ta skála se roztróskotala, na kteréž Syn Boží církve swau rozdělal. Dko Boží, kteréž strze osmnáct set let s patrnuu láskou bdělo nad církvoj katolickau, bdj nad ni posud, a bdjti bude nad ni po wšsedny časy až na konec swěta. On, ten nebeský Pán a mistr sám to ráčil přisljbiti, a oní gest wěrný we swých slibech, geho slowo gest neomylné a neklamné. Rozličnými způsoby a mnohdykrát se již Bůh pravým otcem, opatrovníkem, strážcem a zástupcem katolické církwe býti dokázal, a toť utěšeným gest nám rukogemstwjem, že i budoucně gegjm bude opatrovníkem.

Gako přemaudrý Bůh gednotliwé milácky swé rozličnými metlami nawšstěwuge, a toho, kohož miluge, tresce a bičuge, aby ho zkušil, naprawil a utwrdil: podobně tak i na celau swau milau církwe rozličná šesjlal a šesjlá utrpenj a protivenstwj, aby gi wjce gestě poswětil, a před swětem oslawil. Když se mocným geho řjzenjm bauře prwnjho krowawého pronásledowánj utišila, powštal proti církwi z wlastnjho lůna gegjho daleko nebezpečněššj nepřitel, zkázu a záhubu gj připravugjej. Bůh to dopustil, aby se swět patrně přeswědčil, že ani kwe prolěwánj, moc a násilj, ani lest, podwod a posměch církwe geho překonati nemohau. Byla-li církwe katolická oslawena krowj mučednickau: bylatě zagistě mnohem wjce žwelebena

tím wjtězstwjm, kteréhož nad schytralými a lsti-
wými auklady cisařského odpadlika Juliana do-
sáhla. Cjrkew ale gakožto wěrná choť a ná-
sleownice trpjcjh a ukřižowaného Pána swého
neměla mjti nikdy úvlného pokoge. Gegj dědi-
ctwj gest, by rowně gako Pán a mistr gegj
trpěla. Protož přetrpěwse dwogj prwnj weliké
protiwenswj, třikráte gessťe s welikými nesná-
zemi potýkati se musila. Pekelné mocnosti gessťe
třikráte podnikly s nj krutý bog a zápaš. Gíž
se zdálo, že tato drahá lodj Petrowa w propa-
stech bludů a newěry pohřžena bude. Gíž
ulekanj zpráwcowé cjrkwe wolati se gali: »P a n e,
p o m o ž, h y n e m e!« Uj, tu rychle powstal Pán,
přikázal wětrům protivným a odporným, bauře
se utissila, a milá geho cjrkew zase nabyla
pokoge.

Nejprwé byl to blud ariánský, kterýž peklo
wyljhlo k ztencenj cjrkwe a ke zkáze přemnoha
dussj. Malý měl sice počátek, ale gako woda
s hor dolů w bystřině stékagjcj a nowými po-
toky pořád se zwelícugjcj posléz welikau se stáwá
řekau, wsse s sebau beraucj, což gj koli w cestě
stogj: rowně tak i blud tento, náwiděn od
mocných a welikých této země, a roztrussowan
schytralau opatrnostj synů tohoto swěta, roz-
sširowal a rozmáhal tak silně, že bez mála
wssedka města, i wssedky chrámy a fraginy opas-
nowal. Zdálo se, že mu nic gíž wjce neodolá,
a že wessken swět k praporci geho přísáhne.
U hle, i on wzal za swé! Na skále Petrowě

roztróskotal se ten ossemetný blud, rozbil se a roztál, jako snih, od paprsků věčné pravdy. — Druhá veliká kauře se strhla nad církví katolickou w 16. století, když Luther, Kalwin a král Šindřich VIII. tu velikou roztržku w církví způsobili. Giž se nepřátelé radovali z wjtězství. Giž předpowj dali, že zmizí papež jako dým a pára, a že poslední hodina padla církví katolické. Tak prorokoval Luther a) Než ale falešným stal se prorokem! Kauře utichla, a krásnějši a stkwělegjši a wjtězoslawnějši stala se církev tímto utrpením. Tři sta let giž uplynulo, proroctwí falešné se nenaplnilo, papež nezmizel, církev své poslední hodiny neuzřela, nýbrž stává té církwě Beránka Božjho posawád; an se zatím ústa těch falešných Proroků giž dávno zamřela, a kosti gegich giž zprachnivély. — Gestě gednau dopustil Pán nebeský na swau milau choť kruté utrpení. Bylotě to ono hrozné Franků zbauření. Smutné to byly časy! Biskupové a knězi byli wyhnáni aneb usmrceni, chrámové zprzněni, a oltářové zbořeni. Rozwázané lidstvo tak se zhowadilo, že se až wjry w Boha odřeklo. A tento strassliwý widr odwázanosti a bohaprázdnosti giž giž zachwacowal celau téměř Europu. Dala sic gedna mocná a železná ruka pekelnau tuto přjsseru do paut; ale sotwý že se radost ditek Božjch ozývati počala, dotkla se tatáž silná ruka swaté hlavy

a) Tom. 2. Jenen. germ. 1555. f. 50.

církve, a do vězení jí vlekla. Býra ale nemůže ani v žaláři býti uzavřena, ani okowy spautána. Umězněn byl swatý Dtec, ale nikoli geho wjra! Posléz i geho tělesné osobě odewřelo Boží slitowánj dwěře žalářowé. Swatý Dtec se zase nawrátíl do města swého, a umřel, když geho hodina padla, w domě swém *), an ten, genž ho kormautíl, wyhossičěn ze swé vlasti a posléz i z celé Europy na osamělé skále w pustém moři bolestnau smrtj žiwot skončil. **) Tyň gsau byly tři neyhlawněgšj bauře, kteréz wdlé nepostizitelných saudů swých Bůh na swau církew dopustíl. A wssak gessťe mnohá giná a nemalá utrpenj přicházela dopustičenjm Božim čas od času na mylau tuto choť Kristowu. Často radostj plésali gegj protiwnci, že gíž předce dopadne gednau gegj poslednj hodina; než ale ten, genž jí na skále wzdělal, neodtáhl nikdy ochranné ruky swé od nj; nýbrž pokážde, když se jí neyhůř wedlo, byl jí s pomocj swau neybljže. Dsmnácet set let a půl stoletj stogj gíž církew katolická gako skála u prostřed moře, gako gista a bezpečná loď, gížto čeřciji se a zgitřené wlny a bezedné propasti mořské nemohau usškoditi. Stogj u prostřed wětrů a bauřj lidské zlosti a nenáwisti nepřekonaná, neposskwrněná, wjtěžná a slawná, gako stála na počátku, když jí Syn Boží wzdělal na Petru. Wssechny ty bauře a strasti jí neusškodily; anobrž práwě to, což

*) Pius VII. **) Na ostrowě Heleně.

gi mělo ke zkaze a záhubě býti, sloužilo gi k wětšjmu oslawenj a zwelebenj. Z nemůže-li tedy opět kažď katolij zwolati: »Prst Boží gest toto!«? Nenj-li to patrné znamenj, gístj a bezpečnj důkaz, že sám Bůh střeže cirkew katolickau? *) Neboť pečowal-liby Bůh o nj tak lastawě, kdby nebula w skutku prawau, milowanau cirkwj geho? Nenjť jináče! Na cirkwi katolické odpočjwá zřeamě a patrně přisljbenj a požehnánj Boží, gi zwláštjnjm způsobem opatruje a zachowává Bůh wšsemocnj, a protož prawau musj býti cirkwj, a to učenj, kterěž předkládá, neylepšjím musj býti náboženstwjm.

Nynj ginam zrakj swé obraťme. Gest tomu tři sta let, což se ono weliké rozdwogenj křesťanstwa stalo. Mnoho synů a dcer opustilo matku swau cirkew katolickau. Gednánj swoge zastjrali těmi slowy, kteráž Samaliel na učenj Kristowo potahowal: »Pašli gest toto djlo z Boha, nebudete moci toho zrušiti: gestližeť gest z lidj, zrušeno bude.« A hle, slowa ta, kteráž tito odpadljci od cirkwe katolické na sebe a učenj swoge obraceli, brzo se na nich naplnila. Neboť gegich djlo, poněwadž bylo z lidj, zrušeno bylo. Co Luther tussil a předzjwdal, že totiž po geho smrti mnoho sekt powstane, dáwno se giž wyplnilo.

---

*) Letos říčelo nowé kacířstwo: »Rjm musj padnout; Rjm gisté padne.« A hle! ono rozpadá samo: a Rjm stoji pewnj a slawnj, gať giž po 1800 let. — Red.

Geden nekatoľik, gménem Mauricius Neodorus pius, dokázal w gedné zvláštnej knize, že giž okolo léta Páně 1600 Lutherani od učenj mištra swého Lutherana přičinau 360 wěcj gsau odpadli. Za těchto nassich časů se gessťe wjce od geho učenj vzdálili, což patrny m gest důkazem, že to geho djlo nebylo z Boha. A tak se přihodilo i ostatnjm reformátorům. Kdyby z hrobů swých wstáti mohli, nepoznali by těch, genž se po nich gmenugj, a se gegich přjwrženci býti prawj. Tito gegich zárodnjci složili tak řečené symbolické knihy, kteréž w sobě wznánj wjry obsahowaly. Měli pak tyto knihy prawidlem wjry býti »po wšsedny budaucj časny.« Než ale ty wšsedny budaucj časny welmi krátke byly, neboť trwaly toľiko několiť let. Symbolické knihy byly brzo zawrženy. Můželi ale to učenj z Boha býti, kteréž se ani tři sta let udržeti nemohlo? Učenj protestantské se pořád wrtj a měnj. Gináce wěřili otcowé, gináce wěřj synowé. An swatá cirkew katolická učenj swého nikdy nezměníla, a z těch nekrutěgšjch bauřj šťastně a wjtězoslawně wybředla, nemohli bratřj oddělenj ani tomu neymenšjmu útofu protivnych wětrůw odolati. Přissedse na swět, přinesli giž sebau zárodek smrti, a protož se na nescjlné sekty rozpadli. Toľiko w sewernj Americe se 51 rozdjlných protestantských sekt nacházi. Gsau tam Lutherani, Presbyteriani, Baptisté, Kongregacionalisté, Methodisté, Episkopalnjci, Reformáti holandšstj, Reformáti němečtj,

Křtiani, Mnemonité, Morawštj bratrj, Kwaferowé, Unitáři, Universalisté, Tunkerowé, Šaferowé, Swedenborgiani, Marmonité a t. d., a ti wšickni, ačkoli gedni druhých w nenávisti magj, a wespoleť sobě odporugi, se protestanti či Ewangeljci nazýwagj. Gedni učj tomu, což druzj zamjtagj, a dneš učj a wěřj tať, a zgitra gináče. Giná gest též wjra helwetská w Němcjch, giná we Francouzštu, giná w Polsku, giná w Angličanedch. Giná gest tolikěž Konfesijs Basilegšká, giná Genevensšká, a předce gedna i druhá slowe helwetská. Podobně tať giná gest Konfesijs Augšburgšká, giná Šašká, giná Wittenbergšká. Zde tedy neni žádně gednoty! A nad to wšsse zažral se giž čerw i do těchto wšsedněch rozdielných konfesijs. Málo gest těch, gestoby se gich wěrně drželi. Giž se od nich upauššij, aneb se předěláwagj. Staré učenj ustaupiti musilo nowému, nowé nowěgššimu, nowěgššij nenowěgššimu. Dila prwnjch reformátorů nestáwá giž tedy wjce. *) Dno pomínulo a zruššeno bylo, poněwadž nebylo z Boha.

Gedenť toliko gest, kterýž gest cesta, prawda a žiwot, Ježíš Křtus! Kdo w cirkwi geho gest, tenť prawdu geho slyšij, a má žiwot. Kdo ale giného následuge, kráčj po cestách lidských a mylných, a držj blud mjsto prawdy. Blud pomjgij. Prawda wššak trwá na wěky.

---

*) Nynj přiššli na seweru tať daleko, že učj: Ať wěřj každě co chce nebo nic; tať dobře! —

Z á w ě r e k.

Proto tedy jsem katolíkem, a do své smrti katolíkem zůstanu. Ssem proto katolíkem, poněwadž mne katolická wjra lepššim a swětěgššim učiniti může, než kterákoli giná wjra. Ssem proto katolíkem, poněwadž mne katolická wjra upokogeněgššim a blaženěgššim činí, než kterákoli giná wjra. Ssem proto katolíkem, poněwadž sám Bůh pravdu katolického náboženstwí potwordil, a slowem i prawým učením swým býti dokázal. Pro tyto nezwratné přjčiny držím se cirkwe katolické. A gake to štěstí pro mne, že mohu cirkew katolickau swau matkau nazýwati! Drže se této swaté wůdkyně, nezablaudím. Neboť nenj-li to ona, kteráž swůg půwod a počátek od samého Krista Pána odwozuje? Nenj-li to ta cirkew, kteráž za prwních časů samogediná zde byla? Nenj-li to ta cirkew, pro kteráuž trpěli, krew swau wycedili a umřeli wššickni ti, kteréž Syn Boží za hodné usaudil foruny mučedlnické? Nenj-li to ta cirkew Boží, o nžto se řjci může, že pro ni Aposstolowé a swatj Otcowé mluwili i psali, wznamawaci bogowali, mučedlnjci křwáceli? Nenj-li to tatěž cirkew, kteráž až posud tať pewně na své škále stogj, gakož stála před osmnácti sty lety? Nenj-li to tatěž cirkew, kteráž wššemu tomu učí a wěřj, čemuž Pán Ježíš učil, a což swatj Aposstolowé kázali. Nenj-li to tatěž cirkew, kteráuž Syn Boží wzdělal na škále, a při kteréž s Duchem

swatým po wšecky dny až do skonání swěta chce býti? D! gistogisté gestit to swatá, Římská cirkew katolická, o nžto se genom toto wšedko w prawdě řjci může! Neboť cirkew katolická gest ona »hora«, o kteréžto psáno gest, »že w nž dwižena gest nade wšecky pahrbky, a že pohrnau se k nj wšickni národowé.« a) Cirkew katolická gest to slawné »město, ležjci na hoře« b), kteréž wšech očí na sebe obracj. Cirkew katolická gest to »swětlo swěta, postawené na swjcen, aby swjtilo wšedněm.« c) Gest to swětlo, o němžto opěť dj písno swaté, »že choditi budau pohané w swětle tom, a králowé w blefku wýchodu geho.« d) Cirkew katolická gest onen »dům Božj e) na skále f) a na základu apostolském a prorockém wzdělaný.« g) Cirkew katolická gest onen »poklad skrytý w poli, kterýž nalezna člowěk skrywá, a pro radost geho odcházzj, a prodává wšedko, což má, a kupuge pole to.« h) Cirkew katolická gest ona »drahá perla, kterauž kdnyž nalezne člowěk, odegde, a prodá wšedko, a kaupj ji.« i) Cirkew katolická gest ten dům, o němžto prawj otec cirkewnj, swatý Jaroljm, »že kdo beránka požjwá kromě tohoto

---

a) Isai. 2, 2. b) Mat. 5, 14. c) Mat. 5, 14–15. d) Isai. 60, 3. e) 1. Tim. 3, 15. f) Mat. 7, 14. g) Efeb. 2, 20. h) Mat. 13, 44. i) Mat. 13, 46.

domu, gest neposwěceným, a kdo není
 w této arše, že zahyne w potopě.« a)
 Církev katolická gest to, o nžto wece mučedl-
 nýl Páně swatý biskup Cyprian, »že kdo jí
 nemá za matku, nemůže míti Boha
 za otce.« b) Církev katolická gest to, o nžto
 swatý Jan Zlatoušty dj: »Snaze gest
 slunce zhasnauti, než církev zahubiti!«
 Církev katolická gest drahá, laškawá, prawá
 matka wšech wěřicich, gest choť Krista Pána,
 gest neomylná učitelkyně Boží prawdy, a bez-
 pečná brána a promoditelkyně do žiwota wěč-
 ného.

A protož jsem katolíkem, a zůstanu
 katolíkem; protož chci a budu až do své nen-
 delšjí smrti církev katolickou co swau prawau
 matku ctíti a milowati. Ona gest to »w ýborné
 dědictwí, kteréz mi padlo od otců
 mých« c); církev katolická gest prawá církev
 Boží, »kromě kteréz není spasení! d)

---

a) Epist. 14. ad Damas. b) De unitate Ecclesiae. c) Žalm
 15, 6. d) Origen. homil. 3. in Josue.

Pravidla Dědictvůj sv. Jana Nepomuckého.

Antonjn Hanikvř, rodem z Prahy, 21. října, r. 1753, erjesuita a pension. zám. kapl. Čimerčů, buděj. diéc., umjnil sobě, w čase stoleté památky za Swatého wpyhláffenj sv. Jana Nepomuckého, w roce 1829, na památku té prvni stoleté slavnosti, založiti ústaw, gymzby dobré, wzdělatelsné knihy w gazyku českém, gjž wázané, w ceně neplaciněgšj prodávány byly. Požádal knjzecz arcibiskupské konsistore Pražské, by ústaw ten w swé wedenj přigala; k čemuž, gakožto základem, 1000 zl. na stř. přiložil; a sobě wpyžádal, aby ústaw ten gméno Dědictvůj sv. Jana Nepomuckého nesi, a k němuž wesskeré obecnstwo w spolu- audstwo pozwáno bylo. Tuto žádost geho w. d. Konsistof 9. list. 1829. wypnila; Geho Magestát Ejsar a Král František I. dne 26. října 1833. pravidla geho potwrdil; a ústaw ten s r. 1835 w život a aučinkowánj swé wstaupil. (Zemřel Zakladatel náš w Táboře, 15. března 1833, 80 let stár.) —

Pravidla ústawu toho gsau následugjčj :

P ř i s t u p s p o l u a u d ů.

1. Spoluaudem státi se může každý, tuž ustanoweným peněžitým přjipěwkem: anebo podánjm přjemnjch pracj, kteréj k podotčenému aučelu směřugj, a ohledně wnitřnj ceny swé od w. d. arcib. konsistore k wydánj za hodné uznánj budau. — Peněžité přjipěwky i přjemné práce w konsistornjm kancelári se přigjmagj.

2. Kdokoliw k těmuž ústawu 100 zl. na stř. přispěge, wozajowan bude za spoluzaakladatele.

3. Kdo (gednau na wjdyčy) podá: 40 zl. na stř., geř téhož ústawu spoluaudem I. třjdy. — S 20 zl. spolu-

audem II. — a 6 10 zl. spoluaudem III. třídy. Menší přispěvek přigme se wděčně za dobrodinj.

4. Řehole, celé vikariáty, osady, školy, rodiny vstupují dwognásobným přispěvkem do nadřečených tříd. Když se ale u př. manžel s manželkou, neb bratr se sestrou w jeden základ spogj: tu se knihy gen až do zemřeny prwnjho wydáwagj. — Aby pak zemřeny spoluauda ústawu k známosti přišlo: žádagj se duchownj pastýřowé, úmrtj redakci šrže důstogné vikariátnj úřady nebo posstau k wědomosti dáti; — gať i také powyšsenj každého duchownjho spoluauda, aneb přestěhowánj geho na ginau šstacj, redakcj přjmo posstau oznámiti.

5. Doplněnjm základu we vyšší třjdu, každému přistau-piti wolno; u př. k prwnjm 10 zl. druhých 10 zaslati, a tak se spoluaudem II. třídy štáti. — Aby ale kdo swé spolu-audstwj ginému postaupil: pro mnohé obtjznosti ústawu přj-gmauti nelže. Každý ale přjstupugjci pamatug »gmeno a mjsto obydlj w gazpku českém postawiti, a spolu swúg vikariát poznamenati. Swobodnj ať gmenuj i swého otce a stam geho.«

6. Kdo w poslednj pořadnosti swé odkáže Dědictwj wjce než 100 zl. na šř.: pomazowan bude za spoluzakla-datele; za gaťéhož u hrobu swatého Jana Nepo-muckého zwlášttnj mše swatá za mrtwé obětowana bude. — Štává se nadto i a učástným dobro-dinj su 9ho.

7. Špřisowatelé, kterjž swé práce témuž ústawu obětugj, gelikož po náležitem oceněnj k tířku ustanoweny budau, dobý-wagj šobě, dle obšjrnosti, důležitosti a gádrnosti spisů swých-práwo spoluaudů buď I., buď II., buď III. třídy; což w. d. konsistor rozhodne. Podánjm wjce důkladných pracj wystaupj šřisowatel do vyšší třjdy.

8. Když témuž ústawu zdařilé přeloženj přjhodné knihy podá, štane se spoluaudem III. třídy, — opětowaným podá-njm postaupj výře.

9. Dle poslednj wúle zakladatelowj žádaj se duchowuj spoluaudowé, aby mezi oktáwem sw. Jana Nepomuckého, za nevyšší Ešaríkau rodinu, gakož i za žiwé a za mrtwé spoluaudy dle pohodlnosti mšsi swatau slaužili. — Čjm tedh každh spoluaud za žiwa i po smrti, každoročně, pro swé dušse spasenj tolika set nešwětěššich oběti mšsi swatých učastným se stáwá: tolika set duchowných mezi spoluaudy se nacházi. — Neopomin ale žádný při této pobožnosti na samého zakladatele wraucně pamětliv býti: tať gakož i swětšij p. spoluaudowé w tom témdni na zakladatele a spoluaudy modlitbau pamatowati.

W ý h o d y s p o l u a u d ů.

10. Každé knihy, týmž ústawem a w tomž roce wydané, obdrží: a) Spoluzakladatel 4 wýtisků; b) Spoluaud I. třidy 3 wýt.; c) Spoluaud II. třidy 2 wýt. a d) Spoluaud III. třidy 1 wýtisk. A to tať bez připlácenj po celé žiwobytj. — Pozorowati ale sluff, že každh přístupujcý spoluaud gen těch kněh očekáwati může, které od času geho přistaupenj tiskem wydaný byly. — Stoj ale swatau powinnosť každému spoluaudu, kněh nákladem Dědictwý Swatojanířého wydaných co možna rozšírowati, a giných k tomu nabýzeti; neb ústaw ten gediné proto zaweden gest, a knihy gediné proto se jim wydáwagj, aby rozšířené, lid wzděláwaly.

11. Spisowatelé a překladatelé welkých spisů, gichž půwodnj práce nákladem ústawu wydaný budau, obdrží z téhož wydanj 24 wýtisků; překladatelé menššich knížek, gelikož překlad gegich se přizal a na swětlo wyšel, obdrží 12 wýtisků darem. Dpětowanau zásluhau i za spoluzakladatele gmenowáni býti mohau.

R o z e s l á n j w ý t i s k ů.

12. Wydáwagj se pať knihy giž wázané. — Na prwnim listku přitištěno býwá znamenj téhož ústawu, gakož i kramlě

cena; kteráž jest vždy neplacnější, a přes kteráž se w žádném kněhkupectwí wjce platiti nemá.

13. Páni spoluaudomé obdrží dwa listky. První si každý gakožto diplom swúg podrží: mensší ale do vikariátu, neb dekanatu posílati bude, na kterém se gemu po každokráte obdržena kniha odepíše. — Kdy w roce gaká kniha wyšla, w novinách se oznámí.

14. Tyto wýtisky se wydávají w kanceláři knížecí arcibiskupské konsistoře. — Wně, w arcidiecešj, ge spoluaudomé obdržejí škrze arcibiskupské vikariátní úřady. Kterýž porádek i w ostatních biskupských diecéšjch zaveden jest. — Gestliby ale celé okreiš neb gednotlím sběratelomé, od swé w. d. konsistoře vzdálení, knihy zrowna z Prahy pohodlněgi přigimati: ať o to u arcibiskupské konsistoře písemně požádají, a kdož by gič přigimati měl, aneb kam by se giim dodávati měli, gmenowitě wykáží.

15. Každá konsistorní expedicj, kteráž se témuz rozesílání podvolila, každé kněhkupectwí, tak i každý gistý sběratel odbé ratelů obdrží na 10 wýt. dwa zdarma.

16. Poznamenání nově přistaupiwšjch spoluaudů z Časopisu pro katolické duchowenstwo se přivogí; kterýž se u konsistoře každoročně we 4 swazcích za 2 zl. we št. wydává, a w kterémž se o wšech udawšjch případnostech Dedicowí Swatojanského docjšti lze jest.

Skład českých kněh w Arcibiskupském konsistorním kanceláři.

Einjme pozwání na wšstkeré duchowenstwo, wchnosti a wštátele školních dítek, kteří maudře a spasitelně o wzdělání gič pečugice, w chwalołodném způsobu mají proištěšnými

knihami gich podělowati, by ohled wjali na spisy Dědictwjm Swatojanským wydané, a těmito ge obmysliti sobě obljbili, an gim giž firma Arcibiskupské konsistoře gaž za obsah negenom přiměřený, ano i neyweyš prospěšný: taž i za cenu giště welice lewnau ručj.

Redakcj to činj s tjm wětšj důwěrnostj, an duchowenstwo wzrůstajicjho potomstwa gsau prawj duchownj otcowé a w náboženstwj a dobrých mrawech prwnj pěstitelowé. Čtemeli w konsistorijných kancelářjch wýročnj wistacnj relace, a čteme w Pražských nominách weřegné pochwálenj: taž se přeswědcugeme, že, gaž welectihodné duchowenstwo dle swěho pomolánj má býti: že taž auradu swému taž zadosť činj, horliwě si počjná, a snopky welectetných zásluh sobě na odplatu nebes skládá.

Když o takowém slawném počjánj každoročnj přeswědcenost máme, můžeme se na welectihodné duchowenstwo se wššj důwěrnostj obrátiti a směle ho pozwati, by k podělowánj wšsednj i neděnj školnj mládeže, paž k podělowánj snaubenců a zaslaužených měšťanů a sauseďů, obzwláště paž, kde wlažných katoljků utworditi a nashch odpornjků ponaučiti třeba, sobě obljbili, kněh skladu Dědictwjm Swatojanského sobě nakaučiti i giným ge schwáliti. Neb gsau to knihy wýborné; ne aby spisowateli a wydawateli procenta nesly: nýbrž aby pro králowstwj Božj w duššch čtenářů stonásobný užitek působily. — A když máme z duchowenstwa u Dědictwjm 700 spoluaudů, tedy giž tito dle §. stanowin zawázani gsau, nač se sami složili, o rozššřenj spastelných kněh taž horliwě se přičiniti.

Knihy, které gim tuto schwalugeme, gsau následugicj:

D postu	2 fr.
Kapitola Pražská za času sw. Jana Nep.	3 »
Swatodennj pořádek	3 »
D přísaze .	8 »
Životopis Hanibýře, zakladatele Dědictwjm Swatojansk.	8 »

D urážce, spis sw. Jana Zlatoustého	10 fr.
Proč gšem katoljkem, čtvté rozmnožené vydání	8 »
Odměna pilných dítek	10 »
Obraz smíšeného manželstwj	10 »
Utrpenj sw. mučedlnjků prvňjch stoletj	10 »
Utěcha pro wpsoké stáří	15 »
Soliloquia sw. Augustina .	12 »
Povsánj kostela sw. Mikuláše na star. městě Pražském	12 »
Wýbor cirkewňjch pobožnostj	15 »
Rodina Bohowěrných	24 »
Philothea sw. Frantiska Salezia :	20 »
Bohomila, druhé rozmnožené vydání	30 »
Wamberowých kázanj dwa díly	36 »
Pane zůstaň s námi, tři díly	50 »
Populárnj dogmatika . . .	45 »
D městě Božjm, sw. Augustina, 5 dílů	. 1 zl. 40 »

